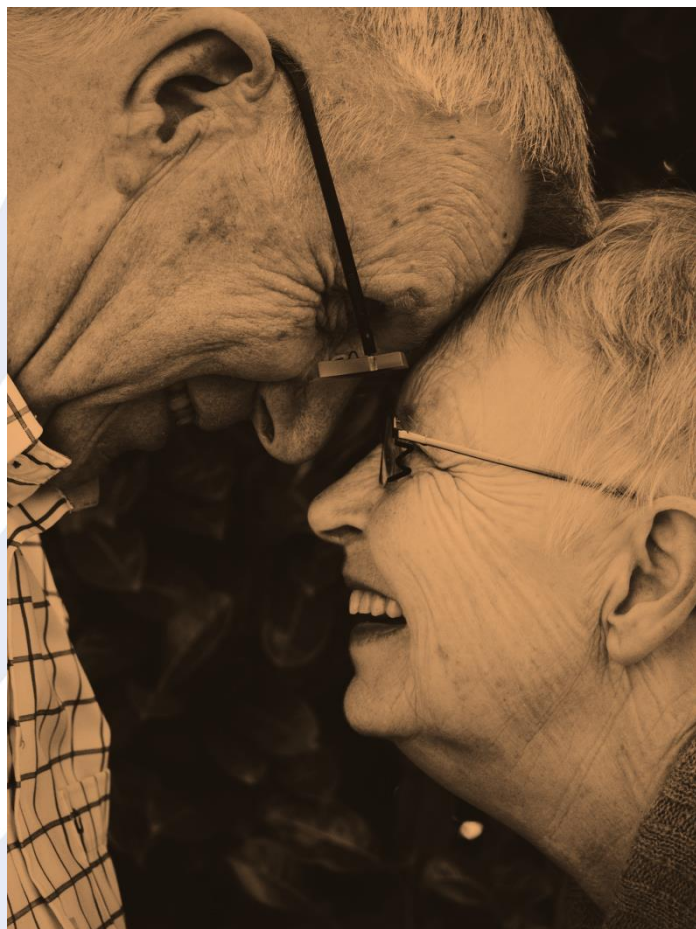

OBČINA MEDVODE

PREDLOG

STRATEGIJA STAROSTI PRIJAZNE USMERITVE IN AKTIVNOSTI V OBČINI MEDVODE DO LETA 2026

KAZALO

1 UVOD	4
2 STARANJE PREBIVALSTVA V SLOVENIJI.....	5
3 OBČINA MEDVODE	11
4 OBČINA MEDVODE V ŠTEVILKAH.....	12
4.1 ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV V PRORAČUNU OBČINE	13
4.2 OBČINA MEDVODE NAMENJENA SREDSTVA PRORAČUNA ZA STAREJŠO POPULACIJO	13
5 ANALIZA STANJA.....	17
5.1 PROJEKT »STAREJŠI ZA STAREJŠE«	17
5.1.1. REZULTATI PROJEKTA »STAREJŠI ZA STAREJŠE«	17
5.2 INTEGRIRANA DOLGOTRAJNA OSKRBA	23
6 ANALIZA STANJA – ZAVODI, DRUŠTVA, INICIATIVE	24
6.1 ZDRAVSTVENI DOM MEDVODE	24
6.2 POMOČ DRUŽINI NA DOMU	24
6.3 DOM ZA STAREJŠE OBČANE MEDVOD.....	25
6.4 JAVNI ZAVOD SOTOČJE MEDVODE	28
6.5 CENTER ZA SOCIALNO DELO ENOTA LJUBLJANA ŠIŠKA	29
6.6 KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA MEDVODE	31
6.7 DRUŠTVA UPOKOJENCEV V OBČINI MEDVODE	32
6.7.1 DRUŠTVO UPOKOJENCEV MEDVODE	32
6.7.2 DRUŠTVO UPOKOJENCEV PIRNIČE	33
6.7.3 DRUŠTVO UPOKOJENCEV SMLEDNIK	34
6.8 ŽUPNIJSKE KARITAS	35
6.8.1 KARITAS PIRNIČE.....	35
6.8.2 KARITAS PRESKA	36
6.8.3 KARITAS SMLEDNIK	37
6.9 INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA.....	38
6.10 DRUŠTVO ZA VITALNO PODALJŠEVANJE ŽIVLJENJA SLOVENIJE	38
6.11 PROJEKT ITHACA.....	38
7 VREDNOTE	39
8 STRATEŠKI CILJI IN UKREPI OBČINE MEDVODE	41
8.1 STRATEŠKI CILJ: OPOLNOMOČITI ČLANE DRUŽINE ZA SOBIVANJE S STAREJŠIMI	41
8.2 STRATEŠKI CILJ: STAREJŠIM OMOGOČITI SOCIALNO VKLJUČENOST	41
8.3 STRATEŠKI CILJ: V SKUPNOSTI RAZVIJATI SPOŠTOVANJE DO STAREJŠIH	43

8.4 STRATEŠKI CILJ: ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI STAREJŠIM	44
8.5 STRATEŠKI CILJ 1: OHRANJATI IN IZBOLJŠEVATI ZDRAVJE STAREJŠIH	45
8.6 Terminski načrt.....	47
9 ZAKLJUČEK	50
10 VIRI IN LITERATURA	51

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Indeks staranja prebivalcev po občinah.....	7
Tabela 2: Projekcija števila prebivalcev za Slovenijo 2025 – 2100.....	8
Tabela 3: Pričakovana življenjska doba.....	9
Tabela 4: Starost občanov v občini Medvode (2020)	12
Tabela 5: Starost občanov po naseljih v občini Medvode (2021).....	12
Tabela 6: Število oskrbovancev, nastanitvenih objektov in poraba proračunskih sredstev v letih 2018 – 2021	15
Tabela 7: Cene storitve pomoč družini na domu	15
Tabela 8: Število vključenih občanov v projekt Starejši za starejše.....	17
Tabela 9: Zdravstveni dom Medvode – programi in dejavnosti	24
Tabela 10: Center starejših Medvode – programi in dejavnosti.....	26
Tabela 11: Javni zavod Sotočje Medvode – programi in dejavnosti.....	28
Tabela 12: Krajevna pisarna Medvode Centra za socialno delo Ljubljana – programi in dejavnosti.....	29
Tabela 13: Število članov v društvih upokojencev v občini Medvode.....	32
Tabela 14: Društvo upokojencev Medvode – dejavnosti.....	32
Tabela 15: Društvo upokojencev Pirniče – dejavnosti.....	33
Tabela 16: Društvo upokojencev Smlednik – dejavnosti.....	34
Tabela 17: Karitas Pirniče - dejavnosti.....	35
Tabela 18: Karitas Preska – dejavnosti	36
Tabela 19: Karitas Smlednik – dejavnosti.....	37
Tabela 20: Društvo za vitalno podaljševanje življenja Slovenije – dejavnosti.....	38

KAZALO GRAFOV:

Graf 1: Koeficient starostne odvisnosti starejših. 2018 in 2060	5
Graf 2: Prebivalci Slovenije po starosti in spolu, EUROPOP 2019.....	8
Graf 3 – 22: Prikaz podatkov ankete Starejši za starejše.....	18-23

1 UVOD

*Postati starejši pomeni začeti nov posel.
Vsa razmerja se spremenijo.
Treba je bodisi povsem prenehati delati
bodisi z voljo in zavestjo prevzeti novo vlogo.
(Wolfgang Goethe)*

Da Občina Medvode potrebuje strategijo aktivnosti za starejše z jasnimi cilji in konkretnimi ukrepi, ki bodo zapolnili nastale vrzeli v preteklih letih in prehiteli zakon o dolgotrajni oskrbi, se je izrazito pokazalo na delavnici spomladi leta 2021. Takrat smo se združili predstavniki prostovoljskih in uradnih organizacij povezanih s starostniki, njihovim življenjem in zdravjem, torej predvsem tisti, ki smo prepoznavali težave in probleme, ki starostnike in njihove družine spremljajo.

Nedvomno se je izkazalo, da vsa društva, organizacije, zavodi in Občina že izvajamo mnoge dejavnosti, ki starostnikom zadovoljujejo osnovne življenjske potrebe, jih povezujejo, jih ohranjajo pri psihičnem in fizičnem zdravju in jim včasih pomenijo »smisel življenja«. Izkazalo se je tudi, da je nemalo problemov, ki bi jih lahko reševali s skupnim sodelovanjem oziroma z mreženjem organizacij in ljudi v Medvodah.

Ugotovili smo, da imamo v skupaj s predstavniki oblasti pogoje, da problematiko ozavestimo in pripravimo ukrepe, ki bodo probleme rešili ali vsaj delno omilili. Na ta način bomo skupaj lahko posegli po novi viziji starostnikov – »Prijetno se je starati«.

Pričujoči dokument je zbir podatkov o občanih Medvod, torej o dejstvih, ki našo družbo oblikujejo. Zapisana so dejstva in predvidevanja o staranju družbe, ki jih ponujajo statistične analize za populacijo Evrope in naše države, tudi za posamezna naselja naše občine. Zbrani so tudi vsi programi in aktivnosti, ki jih izvaja Občina Medvode, vsa društva in organizacije ter zavodi za kvalitetnejše življenje starostnikov. Zanimiv pogled na življenje starejših je podala anketa, ki so jo izvedli v DU Medvode in DU Pirniče ob vodenju projekta »Starejši za starejše«, ki kaže tudi na dejstvo, da ne smemo nikoli pozabiti posameznika, ki odstopa od povprečja. Nismo pozabili, da so starejši čuteča bitja, zato je poudarek strategije na izpolnjevanju vrednot, ki jih živijo: zdravje, varnost, spoštovanje, socialna vključenost in družina. Nanje se osredotočajo zapisani ukrepi.

Zahvaljujemo se vsem in vsakemu posebej, ki ste doprinesli k oblikovanju dokumenta.

2 STARANJE PREBIVALSTVA V SLOVENIJI

»Potrebujemo čas za sanje,
čas za spomine in
čas, da dosežemo neskončnost.
Čas, da smo.«
Gladys Taber

Številne raziskave kažejo, da se bo demografska slika naše družbe v naslednjih letih spreminjala. Staranje prebivalstva bo intenzivna sprememba in bo vplivala na življenje ter na dostojno staranje.

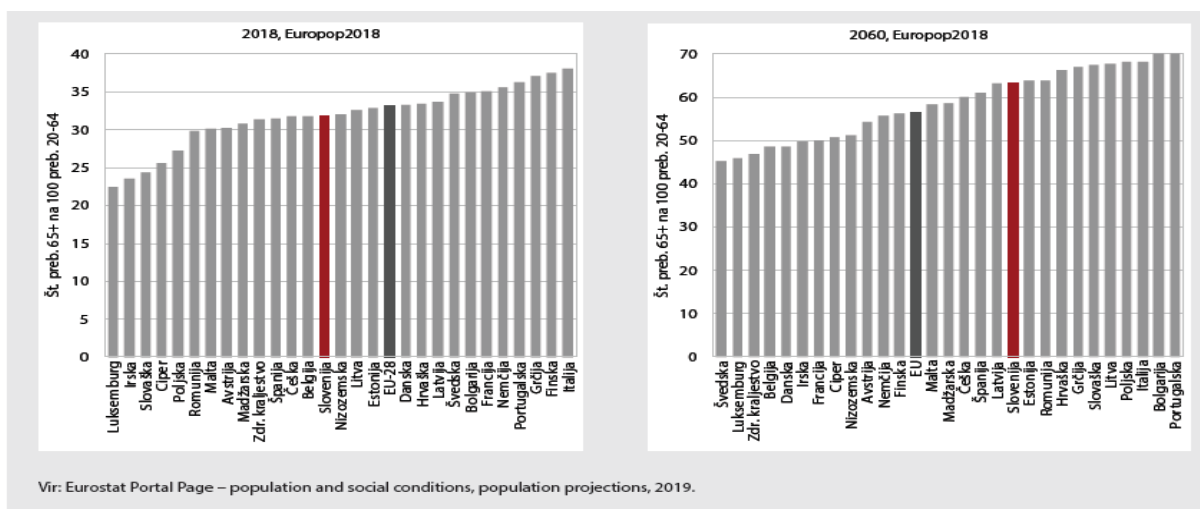
Čeprav so ustrezni kazalniki že vrsto let opozarjali na ta pojav, se moramo zavedati, da je »staranje prebivalstva tih proces, da se razvija dalj časa in povzroča posledice, ki jih je težko predvideti« (Antonio Galini). Zato je tudi zdajšnje stanje staranja svetovnega prebivalstva kljub vsemu nekaj novega, je edinstveno, nepredvidljivo, in ga je treba obravnavati drugače. »Današnji stari ljudje namreč niso takšni kot stari ljudje včerajšnjega dne in so drugačni od starih ljudi jutrišnjega dne.« (Elizabeth Mullen).

(Vir: Starejše prebivalstvo v Sloveniji, Statistični urad RS, 2010)

Pričakovano trajanje življenja se je v preteklosti precej povečalo, število rojstev se nekoliko zmanjšuje, število neto priselitev pa se je v zadnjih dveh letih zelo povečalo, vendar ne zadostuje za nadomestitev upada delovno sposobnega prebivalstva. V prihodnjih letih se bo po projekcijah prebivalstva intenzivnost demografskih sprememb še okrepila, saj se starajo večje generacije, na trg dela pa vstopajo manjše. Po zadnjih projekcijah prebivalstva EUROPOP2018 bo do leta 2030 na 100 delovno sposobnih 44,7 starejšega (koeficient starostne odvisnosti starejših, 65+/20–64), kar je 13 več kot leta 2018 in 22 več kot leta 2000. (Vir: Umar)

Staranje prebivalstva torej pomeni tudi večjo obremenjenost delovno sposobnega prebivalstva (15–64 let); običajno jo merimo s **koeficientom starostne odvisnosti**, to je razmerjem prebivalstva v starosti 65 let in več do delovno sposobnega prebivalstva (15–64 let). Slovenija trenutno po kazalnikih staranja še ne odstopa bistveno od povprečja EU, kljub temu pa se ob neprilagojenih sistemih socialne zaščite pričakuje višja rast izdatkov, povezanih s staranjem prebivalstva.

Graf 1: Koeficient starostne odvisnosti starejših, 2018 in 2060 (Umar; Poročilo o razvoju 2020)

Pojem **aktivno staranje** je prevladoval v preteklih letih (2012 – leto *aktivnega staranja*); z njim so poudarili nujnost daljše delovne dobe in osebne zavzetosti za zdravo staranje po upokojitvi. V gerontologiji je osrednji pojem **zdravo staranje**, ki pomeni zavestno usmeritev posameznika in skupnosti v tako odzivanje na osebno staranje in staranje družbe, da se kakovost življenja ne bi zmanjšala. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je v prvem členu svoje ustanovne listine leta 1946 zdravje opredelila celostno (<http://apps.who.int/gb/bd/>; <https://www.who.int/about/mission/en/>) – obsega torej vse človekove razsežnosti: telesno, duševno, socialno, duhovno in njegov razvoj; to celostno usmeritev imenujemo tudi **kakovostno staranje**. Pojem **dostojanstveno ali človeka dostojno staranje** pa se uporablja, ko gre za bivanjski poudarek, da je starost kljub upadanju telesnih in duševnih moči enako smiselno življenjsko obdobje, kakor sta mladost in srednja leta, in da ima tretja generacija v skupnosti svoje **enakovredno** mesto z mlado in srednjo generacijo.

Uspeh prizadevanj za aktivno, zdravo, kakovostno in dostojanstveno staranje je danes odvisen predvsem od zavestne usmeritve v dviganje kakovosti sožitja – komuniciranja in sodelovanja v družini, službi in družbi.

V ožjem pomenu besede obsega pojem aktivno staranje zavestno prizadevanje za kakovost življenja in sožitja v dveh podobdobjih življenja:

1. uspešno službeno delo od 50. leta do upokojitve,
2. kakovostno življenje po upokojitvi s ciljem, da je človek čim dlje samostojen pri opravljanju vsakdanjih opravil.

Uspešnost kakovostnega staranja v teh dveh obdobjih je neločljivo povezana med seboj in z rešitvami drugih demografskih nalog. (*Aktivno in zdravo staranje – prakse in zakonodaja*)

Po podatkih Statističnega urada RS je v slovenskih občinah več starega kot mladega prebivalstva. Pravi pokazatelj je Indeks staranja. To je razmerje med prebivalci, starimi 65 ali več let, ter prebivalci, mlajšimi od 15 let. Indeks staranja 105 pomeni, da na 100 mladih oseb (mlajših od 15 let) prebiva 105 starejših oseb (starejših od 64 let).

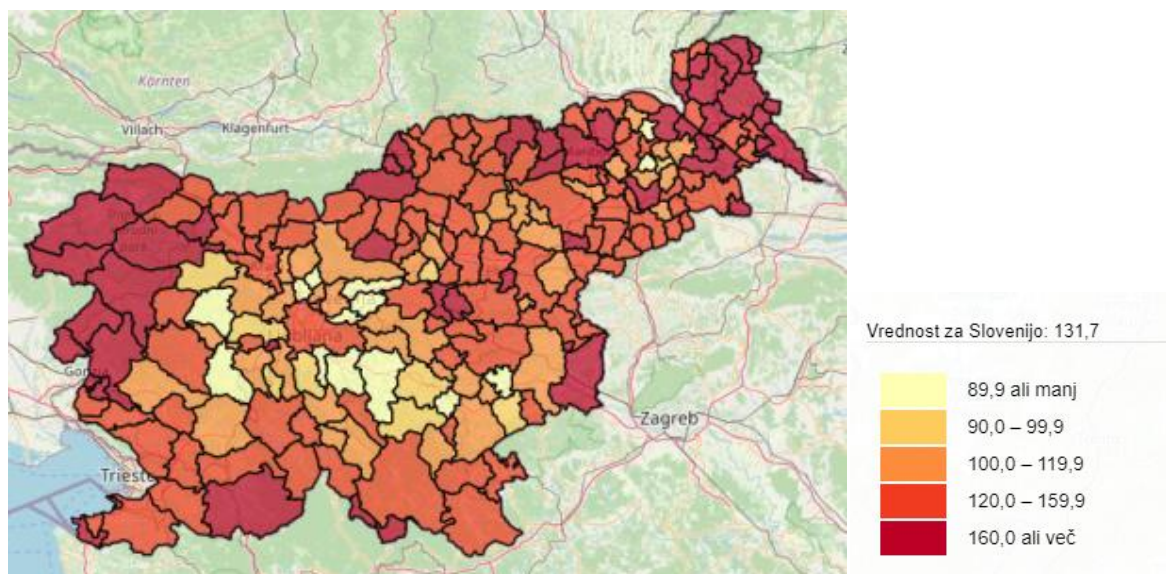
Za Slovenijo je značilno, da ima od sredine leta 2003 več starega kot mladega prebivalstva. Delež prebivalcev, starih 65 ali več let, je sredi leta 2019 znašal 20,0 %; delež prebivalcev, mlajših od 15 let, pa je znašal 15,1 %. Indeks staranja, to je vrednost, ki izraža razmerje med številom oseb, starih 65 ali več let, in številom oseb, mlajših od 15 let, je znašal 132,9. To pomeni, da je bilo v državi na 100 oseb, mlajših od 15 let, 133 oseb, starih najmanj 65 let. Razlike med spoloma so zelo izrazite. Med žensko populacijo je namreč delež starih v primerjavi z mladimi veliko večji kot med moškimi (indeks staranja je sredi leta 2019 znašal za ženske 156,7, za moške pa 110,3).

Občine z najvišjimi indeksi staranja (z vrednostmi 200 ali več) so si v 2019 sledile takole: Osilnica (349), Hodoš (300), Kostel (294), Šalovci (291), Kranjska Gora (239), Bovec (229), Gornji Petrovci (223), Lendava (214), Grad (209) in Radenci (204). Omenjene občine Hodoš, Šalovci, Gornji Petrovci, Lendava, Grad in Radenci sodijo v pomursko statistično regijo, ki je sicer med statističnimi regijami imela najvišji indeks staranja (169). Najnižji indeks staranja je imela statistična regija jugovzhodna Slovenija (indeks staranja 115).

V letu 2019 je imelo najugodnejše razmerje med mladimi in starejšimi, torej indeks staranja pod 100, 24 občin. Med njimi je imela najnižji indeks 68 občina Komenda. To pomeni, da je na 100 oseb, mlajših

od 15 let, v tej občini živel 68 oseb, starejših od 65 ali več let. Komendi so sledile občine: Benedikt, Gorenja vas – Poljane in Škocjan, v katerih je bila vrednost indeksa nižja od 75.

Indeks staranja, občine, Slovenija, 2020

(Vir: Statistični urad RS (<https://gis.stat.si/#>))

Tabela 1: Indeks staranja po občinah

Občina	Indeks staranja
Slovenija	131,7
Medvode	119,7
Komenda	68,9
Gorenja vas - Poljane	72,8
Vodice	85,4
Škofljica	89,2
Grosuplje	89,8
Ig	94,8
Dobrova – Polhov Gradec	97,7
Brezovica	102,8
Domžale	102,9
Šenčur	103,1
Vrhnika	105,6
Mengeš	107,2
Kamnik	108,1
Škofja Loka	115,0
Kranj	120,9
Ljubljana	135,8

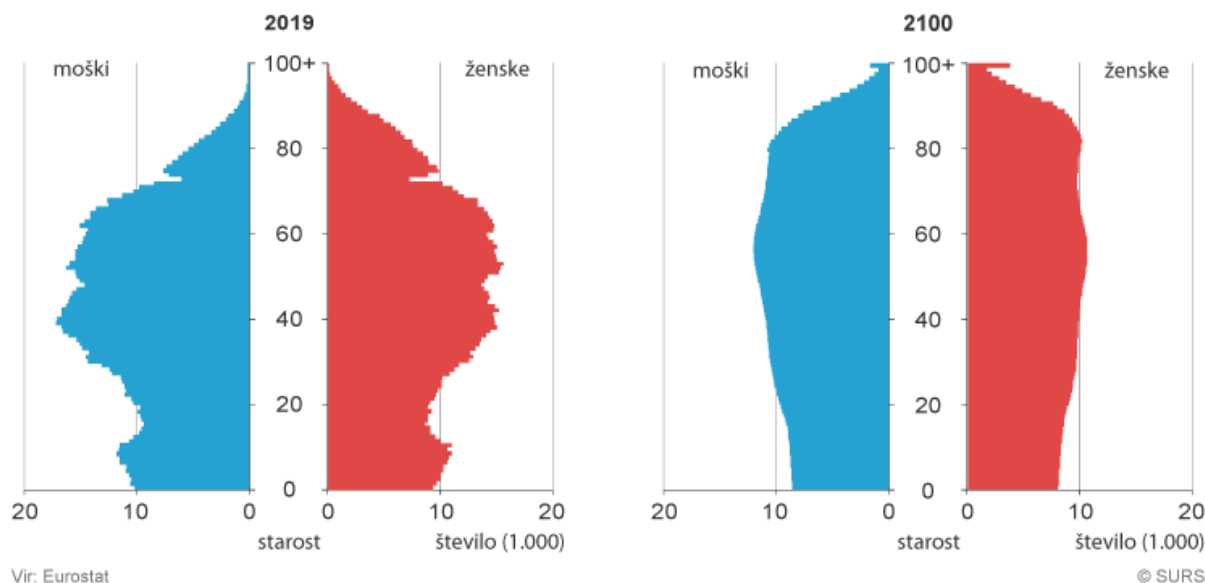
Glede na rezultate projekcij EUROPOP2019, ki jih je pripravil Eurostat, naj bi se prebivalstvo Slovenije

povečevalo do približno leta 2024 (in se povečalo na okrog 2.116.000), nato naj bi število prebivalcev začelo počasi padati. 1. januarja 2100 naj bi imela Slovenija 1.888.000 prebivalcev.

Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu naj bi se daljšalo in dečki, rojeni v Sloveniji leta 2100, bi lahko pričakovali, da bodo živeli 89 let, deklice pa 93 let.

V naslednjih desetletjih naj bi se zelo pomembno spremenila starostna sestava prebivalstva Slovenije. Leta 2019 so starejši (tj. prebivalci, stari 65 ali več let) predstavljali 19,8 % prebivalstva, leta 2100 pa naj bil bilo v tej starostni skupini nekaj več kot 31 % prebivalcev Slovenije.

Prebivalci po starosti in spolu, EUROPOP2019, Slovenija

Graf 2: Prebivalci po starosti in spolu, EUROPOP2019

Tabela 2: Projekcije prebivalstva za Slovenijo 2025 - 2100

	2025	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Prebivalci, 1. januar	2.114.603	2.106.316	2.081.622	2.043.751	1.989.404	1.938.253	1.902.751	1.889.004	1.888.364
Živorajeni	16.772	16.377	17.963	17.092	16.055	16.694	16.595	16.239	16.622
Umrli	22.244	23.069	25.453	26.998	26.819	26.291	24.254	21.973	21.946
Naravni prirast	-5.472	-6.692	-7.490	-9.906	-10.764	-9.597	-7.659	-5.734	-5.324
stari 0 – 14 let	14,4	13,3	12,6	13,4	13,2	13,1	13,7	13,6	13,5
stari 15 – 64 let	63,2	62,3	59,6	55,9	55,5	56,4	55,5	55,1	55,1
stari 65 ali več let	22,3	24,4	27,8	30,7	31,3	30,5	30,8	31,2	31,3
stari 80 ali več let	5,9	6,6	9,4	11,2	12,8	13,8	13,1	13,4	14,8

(Vir: Projekcije prebivalstva EUROPOP2019 za Slovenijo, 2020)

V Sloveniji se zvišuje povprečna starost umrlih. Deklice, rojene leta 2020 lahko pričakujejo, da bodo ob nespremenjeni umrljivosti, dočakale starost 85 let oziroma 5,7 leta več kot v istem letu rojeni dečki, ki lahko pričakujejo 79,5 leta življenja. Do leta 2050 se po raziskavi EUROPOP2019 pričakuje, da bo življenjska doba za ženske 88,2 leta, za moške pa 83,3 leta.

Tabela 3: Pričakovana življenjska doba

	2025	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu - moški	79,5	80,3	81,8	83,3	84,6	85,9	87	88,1	89,1
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu - ženske	85,2	85,8	87,1	88,2	89,4	90,4	91,3	92,2	93,1

(Vir: Projekcije prebivalstva EUROPOP2019 za Slovenijo, 2020)

Pričujoči izsledki kažejo na izrazito staranje družbe in na daljšanje življenjske dobe, zato je nujen pristop k strateški pripravi dokumentov na državnem in lokalnem nivoju. Ker se staranje prebivalstva že dogaja danes in zdaj, je nujna sistemska ureditev v posameznem lokalnem okolju, saj izgovor, da čakamo na državne dokumente, ki bodo programsko in finančno določale dolgotrajno oskrbo, ni spodbuda za občane, ki svojo starost doživljajo zdaj.

Kot bo v nadaljevanju razvidno, v občini Medvode javne ustanove, nevladne organizacije, podjetja in prostovoljci že izvajajo mnoge aktivnosti, ki nudijo starejšim kakovostno staranje. Ob izvajanju aktivnosti pa ugotavljajo neskladje delovanja strokovnih institucij, spoznavajo probleme, ki se pojavljajo, prepoznajo izzive in imajo določena pričakovanja na področju aktivnosti za starejšo populacijo. Za uspešno in učinkovito izdelavo strategije in zapisanih ukrepov smo zato vključili vse ključne deležnike ter občane Medvod.

K sodelovanju smo povabili: strokovno javnost (Krajevno pisarno Medvode Centra za socialno delo Ljubljana, Zdravstveni dom Medvode, DEOS d.d. Center starejših Medvode), nevladni sektor (Krajevno organizacijo Rdečega križa Medvode, društva upokojencev, župnijske Karitas, Društvo za vitalno podaljševanje življenja Slovenije itn.), upoštevali smo lokalne pobude in predloge občanov. Aktivne institucije smo pozvali k izpolnitvi vprašalnika, s katerim smo pridobili podatke o dejavnostih, programih in projektih, ki se v naši občini izvajajo za starejše. Kljub težkim epidemiološkim razmeram v letu 2020 in 2021, smo v času, ko so razmere dopuščale, organizirali delavnico strokovnih organizacij, društev in zavodov, osnutek je bil dan v javno razpravo, želja pa je, da se deležniki tudi v nadaljevanju aktivno vključujejo v njeno izvajanje.

Vključili smo se v projekt ITHACA, kamor je vključena Fakulteta za družbene vede.

Pri pripravi dokumenta so sodelovali:

1. Občina Medvode – Martina Kutnar, Matej Osolnik, Gregor Rozman
2. Zdravstveni dom Medvode – Jasmina Klemenčič
3. Javni zavod Sotočje Medvode – Aleš Kalan in Maja Rant

4. Strokovni svet za socialno varstvene storitve pri Javnem zavodu Sotočje Medvode – Blaž Brešan, dr. Katarina Galof, Zvonka Hočevnar, Nada Prešeren dr. med., Blanka Trampuš
5. Danica Tršan – članica sveta Javnega zavoda Sotočje Medvode, članica Občinskega sveta Občine Medvode
6. Center za socialno delo Ljubljana, Krajevna pisarna Medvode – Neža Barle
7. Društvo upokojencev Medvode – Marija Tome
8. Društvo upokojencev Pirniče – Veronika Pretnar Kunstek
9. Društvo upokojencev Smlednik – Ivan Špenko
10. Krajevna organizacija Rdečega križa Medvode – Blanka Trampuš
11. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o., Center starejših Medvode – Blaž Razvornik
12. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede – Lea Lebar

3 OBČINA MEDVODE

Občina Medvode meji na Mestno občino Ljubljana in je od slovenskega glavnega mesta oddaljena 12 kilometrov. Bližnji mesti sta še Škofja Loka in Kranj. Središče občine je ob sotočju rek Save in Sore ter ob stičišču cest, ki vodijo proti Ljubljani, Gorenjski in mednarodnemu letališču Jožeta Pučnika na Brniku. Skozi občino poteka tudi železniška proga Ljubljana-Jesenice-Avstrija. Na površini 78,5 km² v 31 naseljih živi dobrih 16.800 prebivalcev, ki zaradi zaposlitve ali šolanja dnevno večinoma migrirajo v okoliška mesta. Občina Medvode pa ni privlačna zgolj zaradi svoje pestre zgodovine, zanimive geografske lege in znamenitih osebnosti, ki so se rodile v teh krajih, temveč postaja eno privlačnejših turističnih središč, predvsem za domače turiste, točneje prebivalce glavnega mesta Republike Slovenije. Zato lahko tudi trdimo, da so Medvode nekakšna zelena vrata glavnega mesta.

Občina Medvode je v želji razvoja in družbene aktivnosti pristopila k oblikovanju različnih strategij. Pomemben korak dela tudi v smer družbene participacije za starajočo populacijo. Zakonske obveznosti so seveda nujni in potrebni del, ki ga občina tudi dosledno opravlja. Predvsem pa si želi oblikovati strategijo, ki bo starejšim v spodbudo, da ostajajo v naši občini kar najdlje z njimi bližnjimi in v njim znanem okolju.

VIZIJA:

Občina Medvode bo izvajala aktivnosti in usmeritve, ki bodo v podporo občanom v starosti. Leta 2030 se bo v občini Medvode prijetno starati.

4 OBČINA MEDVODE V ŠTEVILKAH

V občini Medvode živi 16.785 občanov (2021), od tega 3.466 starejših od 65 let, kar predstavlja petino prebivalcev občine.

Tabela 4: Starost občanov v občini Medvode (2021)

	do 50 let	50-54 let	55-59 let	60-64 let	65-69 let	70-74 let	75-79 let	80-84 let	nad 85 let
število prebivalcev	9884	1229	1193	1013	976	837	608	537	508

Tabela 5: Starost občanov po naseljih v občini Medvode (2021)

Naselje/starost (let)	0-14	15-29	30-49	50-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 +	Skupaj	% starejših nad 65 let
Belo	10	7	18	14	4	2	4	1	1	61	20
Dol	14	16	18	26	2	1	2	4	3	86	14
Dragočajna	83	37	122	53	13	15	6	1	3	333	11
Golo Brdo	99	74	160	111	35	24	20	7	2	532	17
Goričane	82	68	145	107	34	34	21	14	13	518	22
Hraše	64	79	138	95	25	25	13	14	7	460	18
Ladja	25	37	60	47	10	6	7	5	1	198	15
Medvode	786	737	1423	1050	368	306	207	205	248	5330	25
Moše	55	38	88	53	15	10	7	5	7	278	16
Rakovnik	73	61	111	66	20	17	6	17	11	382	19
Seničica	40	41	64	44	16	11	6	11	10	243	22
Smlednik	109	105	172	120	28	33	15	10	15	607	17
Sora	130	58	165	117	14	22	12	10	6	534	12
Spodnja Senica	77	65	98	77	19	25	16	10	4	391	19
Spodnje Pirniče	130	126	200	154	39	58	42	29	18	796	23
Studenčice	36	25	43	39	12	2	2	1	1	161	11
Tehovec	7	0	13	7	3	0	0	0	2	32	16
Topol pri Medvodah	32	27	44	46	8	6	6	4	2	175	15
Trnovec	25	33	49	42	10	10	1	5	0	175	15
Valburga	82	96	137	109	26	21	13	22	14	520	18
Vaše	78	94	147	119	29	28	21	26	19	561	22
Verje	107	68	167	102	26	25	29	17	21	562	21
Vikrče	77	61	122	85	20	19	12	9	12	417	17
Zavrh pod Šmarno goro	32	31	73	55	16	10	5	8	6	236	19
Zbilje	167	139	258	206	39	37	36	23	17	922	16
Zgornja Senica	44	44	84	62	13	7	7	9	9	279	16
Zgornje Pirniče	219	218	374	307	76	53	61	43	39	1390	20
Žlebe	102	83	155	125	35	21	28	13	8	570	18
Skupaj:	2785	2468	4648	3438	955	828	605	523	499	16.749	20
Za naselja Brezovica pri Medvodah, Setnica-del in Osolnik ni podatkov.											
Število prebivalcev občine Medvode 2021										16.785	

Vir podatkov: Statistični urad RS (2021H2)

Iz tabele s podatki je razvidno, da je četrtnina starejših od 65 let v Medvodah, med petino in četrtnino pa v naseljih Belo, Goričane, Seničica, Spodnje Pirniče, Vaše, Verje in Zgornje Pirniče.

4.1 ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV V PRORAČUNU OBČINE

Občina Medvode namenja glavnino občinskega proračuna področju družbenih dejavnosti. Zagotavlja financiranje ali sofinanciranje delovanja vrtcev, osnovnih šol, glasbene šole, **zdravstvenega doma, knjižnice**. Financira tudi delovanje **Javnega zavoda Sotočje Medvode** in s tem financira področje kulture, športa, turizma, mladine in socialno varstvenih storitev, delovanje **Prostofera**, projekt »**Babi servis**« ter druge programe in projekte. Od 1. januarja 2022 je v občini Medvode **socialnovarstveno storitev pomoč družini na domu začel izvajati Javni zavod Sotočje Medvode**.

Občina financira tudi **področje socialnega varstva**, saj je vpeta v delovanje **Krajevne organizacije Rdečega križa Medvode, Javnega sklada za kulturne dejavnosti, Potujoče knjižnice**. Vsako leto izpelje **javni razpis** za sofinanciranje dejavnosti izvajalcev **s področja socialnega varstva**, ki ne sodijo v zakonsko obvezo občine, predstavljajo in zagotavljajo pa specifične socialne potrebe občanom, društvom interesnih in stanovskih dejavnosti občanov, njihovih združenj in zvez, ki delujejo na območju občine Medvode. Sredstva se lahko dodelijo za poslovanje in za projekte. Sredstva za Krajevno organizacijo Rdečega križa Medvode so namenjena pokrivanju stroškov dela in storitev ter materiala in blaga, enkratnim humanitarnim pomočem, novoletni obdaritvi starostnikov, v letu 2018 je bilo s financiranjem Občine Medvode izvedeno tudi letovanje materialno ogroženih starostnikov na morju. Sredstva namenja tudi **institucionalnemu varstvu** in za **družinske pomočnike do leta 2021**.

Odlok o **denarnih pomočeh** v Občini Medvode (Uradni list RS, št. 103/11 in 56/13) omogoča dodelitev denarne pomoči tudi za starejše, in sicer za primere premostitev trenutne materialne ogroženosti ali kritja stroškov kosil odraslim.

V občini je vzpostavljena mreža avtomatskih eksternih defibrilatorjev; v sistem je postavljenih 26 AED aparatov (lokacije defibrilatorjev v občini: <https://www.medvode.si/objave/171>).

Občina Medvode ima vzpostavljen sistem **javnih razpisov za delovanje društev** oziroma nevladnih organizacij tudi s področja športa, turizma, kulture, mladine, prireditev in kulturne dediščine. V okviru poslovanja, projektov in prireditev se tako zagotavljajo finančna sredstva tudi za starejše, ki so vključeni v društva in izvajajo prostovoljsko delo.

Vsakoletno **srečanje župana s starejšimi** prostovoljci se organizira ob začetku posameznega šolskega leta, ko prostovoljci sodelujejo pri organizaciji varnejše poti v šolo.

4.2 OBČINA MEDVODE NAMENJENA SREDSTVA PRORAČUNA ZA STAREJŠO POPULACIJO

Socialno varstvo invalidov – domska oskrba in družinski pomočnik

Institucionalno varstvo je oblika obravnave v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki, ki upravičencem nadomešča, dopolnjuje, ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine. Obsega osnovno

in socialno oskrbo osebam z motnjami v duševnem in telesnem razvoju v skladu s predpisi s področja socialnega varstva ter zdravstveno varstvo po predpisih s področja zdravstvenega varstva, v okviru institucionalnega varstva pa se zagotavljajo še posebne oblike varstva.

Po Zakonu o socialnem varstvu se iz proračuna občine financirajo stroški storitev v zavodih za odrasle, kadar je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila storitve. Pravico do oprostitve lahko uveljavljajo upravičenci in zavezanci, ki po merilih Uredbe o merilih za določanje oprostitve pri plačilih socialnovarstvenih storitev ne morejo plačati celotne vrednosti opravljene storitve. O upravičenosti do delne oziroma celotne oprostitve plačila odloča center za socialno delo. Ta po uradni dolžnosti ugotavlja spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravic iz javnih sredstev in izpelje ponoven postopek oprostitve plačila institucionalnega varstva za posameznega oskrbovanca. Število oskrbovancev se preko leta spreminja. V letu 2020 je občina mesečno sofinancirala oskrbo v domovih za šestnajst naših občanov. Oskrbovanci so nastanjeni v devetih zavodih po Sloveniji.

Za sofinanciranje socialnega varstva invalidov smo v letu 2021 namenili 168.120 EUR.

Institut družinskega pomočnika, ki je bil v državi uveden leta 2004, ima pomembno vlogo predvsem pri ohranjanju kakovostne starosti invalidnih oseb. Institut družinskega pomočnika je pravica upravičenca do institucionalnega varstva, da lahko v primerih in pod pogoji, določenimi z Zakonom o socialnem varstvu, namesto celodnevne institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika, ki mu nudi pomoč v domačem okolju. Invalidna oseba uveljavlja pravico do izbire družinskega pomočnika pri pristojnem centru za socialno delo. Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo potrebuje. To je lahko oseba, ki ima isto stalno prebivališče kot invalidna oseba, oziroma eden od družinskih članov invalidne osebe, se je odjavila iz evidence brezposelnih oseb, zapustila trg dela ali pa je v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom od polnega delovnega časa. Sistem financiranja družinskega pomočnika s strani občin je oblikovan v luči čim večje preglednosti porabe sredstev. Del sredstev se tako zagotovi tudi iz naslova dodatka za tujo nego in pomoč oziroma dodatka za pomoč in postrežbo. Invalidne osebe in njeni zavezanci za preživljanje morajo občini povrniti del sredstev, ki jih je ta namenila za pravice družinskega pomočnika, skladno z njihovo plačilno sposobnostjo. Število družinskih pomočnikov v občini se letno giblje med dvema in tremi. Skupna vrednost financiranja v letu 2021 je bila 21.170 EUR.

Socialno varstvo starih – domska oskrba

Sredstva iz te postavke so namenjena za plačilo oziroma doplačilo oskrbovancem v domovih za starejše. Občina zagotavlja sredstva na podlagi izdanih odločb Centra za socialno delo, ki vodi postopek in odloča o upravičenosti do plačila oziroma doplačila k stroškom storitve za naše občane. Po Zakonu o socialnem varstvu se iz proračuna občine financirajo stroški storitev v zavodih za odrasle, kadar je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila storitve. Pravico do oprostitve lahko uveljavljajo upravičenci in zavezanci, ki po merilih Uredbe o merilih za določanje oprostitve pri plačilih socialnovarstvenih storitev ne morejo plačati celotne vrednosti opravljene storitve. O upravičenosti do delne oziroma celotne oprostitve plačila odloča center za socialno delo. Center za socialno delo po uradni dolžnosti ugotavlja spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravic iz javnih sredstev in vsakokrat izpelje ponoven postopek oprostitve plačila institucionalnega varstva za posameznega oskrbovanca.

Občina je v letu 2021 sofinancirala institucionalno varstvo enaindvajsetim oskrbovancem, kar je približno 0,6 % vseh občanov, starejših od 65 let. Oskrbovanci so bili nastanjeni v dvanajstih zavodih. V letu 2021 je občina za sofinanciranje institucionalne oskrbe namenila 138.459 EUR.

Tabela 6: Število oskrbovancev, nastanitvenih objektov in poraba proračunskih sredstev v letih 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Število oskrbovancev	17	19	19	21
Število nastanitvenih objektov	7	10	10	12
Proračunska sredstva Občine Medvode (v EUR)	158.444	137.100	147.981	138.459

Pomoč družini na domu

Storitev pomoč na domu je namenjena našim občanom, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, pa se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci take oskrbe in nege ne zmorejo, ali zanju nimajo možnosti, socialna oskrba na domu pa upravičencem lahko začasno nadomesti institucionalno varstvo. Neposredna socialna oskrba vključuje pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, storitev pa se prilagodi potrebam posameznega upravičenca. Socialna oskrba na domu je strokovno voden proces in organizirana oblika praktične pomoči, pri kateri sodelujejo vodja in koordinator storitve, izvajalec storitve, upravičenec ter ključni ali odgovorni družinski član. Pomoč na domu in njen obseg se prilagodi potrebam posameznega upravičenca.

Pomoč na domu je v pristojnosti občin, saj občina izbere izvajalca, ki nato storitev izvaja v 'okviru mreže javne službe'. Izvajalec storitve je lahko javni zavod ali koncesionar. Občine pomoč na domu tudi sofinancirajo, najmanj v višini 50 %, v povprečju pa preko 70 % celotnih stroškov. Občina Medvode financira celotno storitev v obsegu 77 %. Povprečna cena storitve v državi je v letu 2020 znašala za oskrbovanca 5,74 evrov na efektivno uro.

Trenutno veljavne cene storitve v občini Medvode veljajo od 1. 1. 2022 dalje.

Tabela 7: Cene storitve Pomoč družini na domu v Občini Medvode

	Cena storitve na uro (EUR)	Prispevek uporabnika na uro (EUR)	Prispevek Občine Medvode na uro (EUR)
Ponedeljek – sobota	25,11	5,87	19,24
Nedelja	33,95	8,20	25,75

Praznik	36,10	8,77	27,33
---------	-------	------	-------

Do 31. decembra 2021 je pomoč na domu v naši občini izvajal koncesionar Comett oskrba d.o.o., od 1. januarja 2022 pa socialno varstveno storitev izvaja naš Javni zavod Sotočje Medvode. Mesečno povprečno nudi storitev pomoč na domu med 50 in 60 oskrbovancem, opravljeno je povprečno do 900 efektivnih ur, letno do 10.000 efektivnih ur. Za pomoč na domu je Občina v letu 2021 namenila 165.400 EUR.

Vzpostavitev mreže avtomatskih eksternih **defibrilatorjev** smo začeli leta 2013, ko smo namestili prva, javno dostopna defibrilatorja, enega v Zbiljah pri čolnarni ob Zbiljskem jezeru, drugega pa v Preski na stavbo tamkajšnjega Prostovoljnega gasilskega društva. Od leta 2013 naprej se je, ob pomoči Občine Medvode, mreža defibrilatorjev širila tako, da imamo danes 26 lokacij, na katerih je dostopen defibrilator. Seznam vseh defibrilatorjev je objavljen na posebni spletni strani občine: <https://www.medvode.si/objave/171>.

Mrliško pregledna služba oziroma stroški, povezani z mrliškimi pregledi, obdukcijami in tehnično pomočjo v zvezi z obdukcijo, so se z letom 2021 z Zakonom o finančni razbremenitvi občin (Uradni list RS, št. 189/20) prenesli na državo. Še vedno pa je občina zakonsko zavezana, da poravna stroške pogreba, če ni naročnika pogreba.

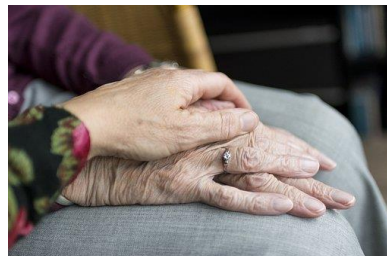
Brezplačna pravna pomoč je v občini Medvode uvedena v obliki prvega pravnega nasveta. Osnovni namen projekta, ki ga financira Občina Medvode, je nudenje pravne pomoči občanom v občini Medvode s ciljem odprave socialnih stisk, urejanja najpomembnejših življenjskih situacij in preprečevanja poglobljanja težav s pravočasnim zavarovanjem pravic. Svetovanje poteka na sedežu občine enkrat mesečno po predhodnem naročanju in je brezplačno za vse občane Medvod. Svetovanje glede določenega pravnega problema načeloma traja do pol ure in obsega svetovalni razgovor in podajanje osnovnih informacij o pravnem položaju (kakšna pravna sredstva ima občan na voljo, kako potekajo določeni postopki, možnosti izvensodnega reševanja sporov in pridobivanja brezplačne pravne pomoči itn.). Projekt je zastavljen kot prvi pravni nasvet občanom s področij pravnih in nepravdnih postopkov, družinskega prava, dedovanja, upravnih zadev, stvarnega prava, stanovanjske problematike, delovnega prava, pravic iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja, socialnih pravic, obligacijskega prava.

Pravno svetovanje izvaja PIC - Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja, ki je nevladna, neprofitna organizacija, ki pomaga posameznikom in ranljivim skupinam (invalidi, žrtve družinskega nasilja, žrtve trgovine z ljudmi, starejši itn.) pri varstvu in uresničevanju temeljnih pravic skozi pravno svetovanje, informiranje, zagovorništvo, izobraževanje, sestavo pravnih mnenj in analiz ter skozi javno participacijo vpliva na procese odločanja v državi. PIC pogodbeno sodeluje z različnimi društvi, ki delujejo v javnem interesu in združujejo marginalizirane skupine in prav tako v nekaterih občinah nudi brezplačno pravno svetovanje občanom v obliki prvega pravnega nasveta. S svojo dolgoletno prakso in prepoznavnostjo se PIC zavzema za varovanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin ter za pravno in socialno državo v demokratični ureditvi.

5 ANALIZA STANJA

5.1 PROJEKT »STAREJŠI ZA STAREJŠE«

Glavni cilj tega socialnovarstvenega programa je medsebojna pomoč med starejšimi. Ta je praviloma namenjena tistim, ki si institucionalne pomoči ne morejo privoščiti. V ta program so vključeni upokojenci, starejši od 69 let, zlasti po 80. letu pa se potreba po takšni pomoči izrazito poveča.

Vsi starejši v Sloveniji si želijo preživeti starost doma, v lastnih gospodinjstvih. Odhod v dom za starejše je v veliki večini primerov izhod v sili, ko doma ni več moč zagotavljati dovolj pomoči. Upokojene strokovnjakinje Slovenske filantropije in Zveze društev upokojencev Slovenije so leta 1995 začele razvijati projekt medsebojne pomoči starejših, da bi lahko čim dlje ostali v domači oskrbi. V sedanji obliki teče od leta 2004. Bistvo programa je v tem, da starejši prostovoljci obiščejo vse starejše od 69 let v svoji okolici, jih povprašajo o tem, kako živijo in jim poskušajo organizirati pomoč, če jo potrebujejo.

(Vir: <https://zdus-zveza.si/programi-in-projekti/starejsi-za-starejse/>)

5.1.1. REZULTATI PROJEKTA »STAREJŠI ZA STAREJŠE«

V občini Medvode sta izvajali program dve društvi: Društvo upokojencev Medvode in Društvo upokojencev Pirniče. V skupini so delovali prostovoljci. Po podatkih iz leta 2019 so v projekt oskrbe vključili 512 starejših oseb.

Tabela 8: Število vključenih oseb v projekt »Starejši za starejše«

	DU Medvode	DU Pirniče	Skupaj
Število vključenih prostovoljcev	16	8	24
Število starejših, ki jih oskrbujejo	36	19	55

Društvo upokojencev Medvode:

Prostovoljci so obiskovali starejše v občini Medvode, varovance in člane društva v Centru starejših Medvode, vodili so redne tedenske vaje pevske skupine »Čebelice« ob spremljavi citer in harmonike ter izvajali nastope.

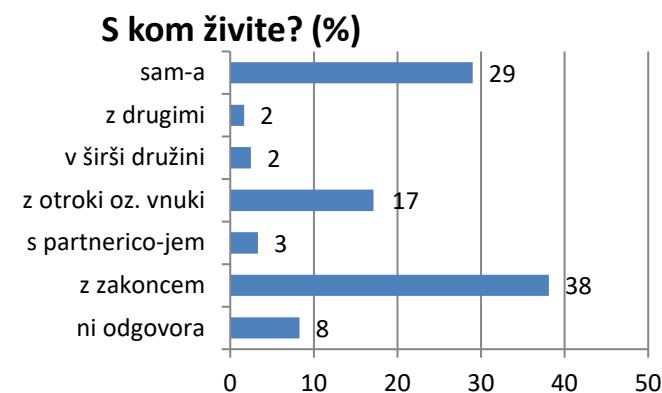
Izvajali so reševanje anketnega vprašalnika o pogojih življenja starejših in njihovih potrebah po pomoči. Nudili so različne vrste pomoči (druženje, prinos hrane, zdravil, telefonski pogovori, prevoz do zdravnika).

DU Pirniče:

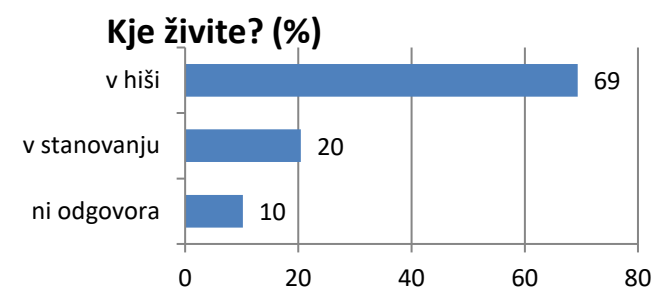
Obiskujejo starejše na domu, ugotavljajo njihove potrebe, po potrebi kontaktirajo s pristojnimi institucijami, prinesejo artikole iz trgovine. Najpomembnejše za vse starejše pa je obisk, družba, klepet in druženje.

V okviru projekta so izpeljali anketo, v kateri je na vprašanja odgovarjalo **362** starejših oseb.

Graf 3 - 22: Prikaz podatkov, pridobljenih z anketo »Starejši za starejše«

42 % starejših živi z zakoncem ali partnerjem, 29 % starejših živi samih. Delež samih je enak deležu osamljenih starejših.

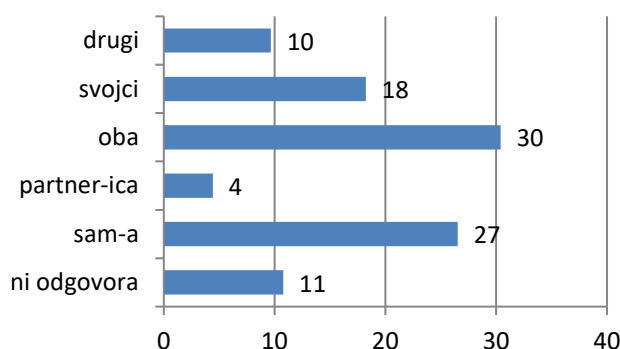

Starejši v občini večinoma živijo v ruralnem območju, saj 70 % anketiranih živi v hiši.

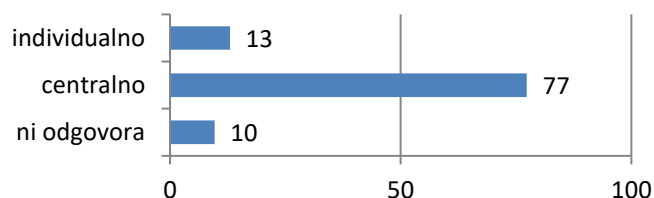

Starejši v občini niso obremenjeni s stroški najemnin, saj je hiša oziroma stanovanje v lasti njih samih, zakoncev ali partnerjev (72 %).

Kdo skrbi za ogrevanje? (%)

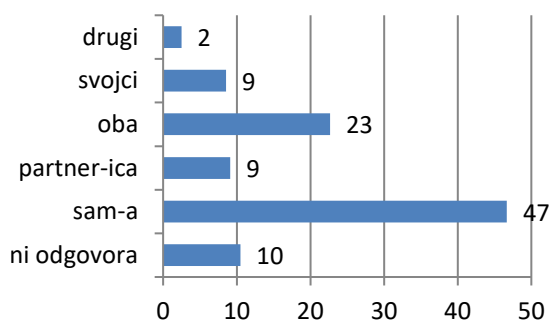

Kakšno ogrevanje imate v stanovanju / hiši? (%)

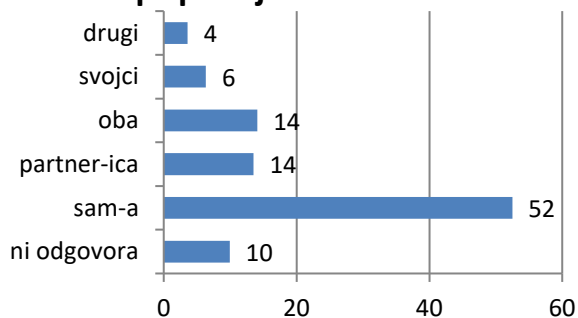
Starejši se pretežno ogrevajo s centralnim ogrevanjem (77 %), za ogrevanje pa skrbita oba zakonca, partner ali sami (61 %).

Kdo čisti stanovanje / hišo? (%)

Pomemben podatek o samostojnosti starejših pri higieni bivalnih prostorov, saj še 78 % starejših poskrbi za čistočo doma.

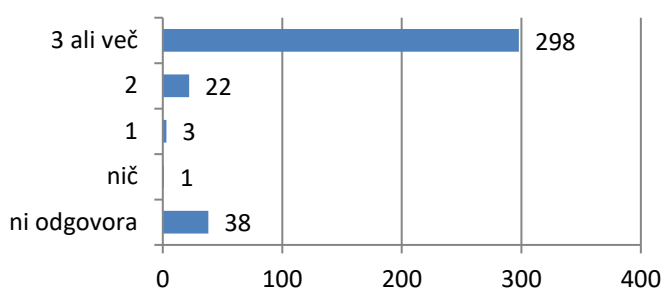
Kdo pripravlja hrano?

Za pripravljanje hrane poskrbijo sami oziroma s partnerjem (80 %).

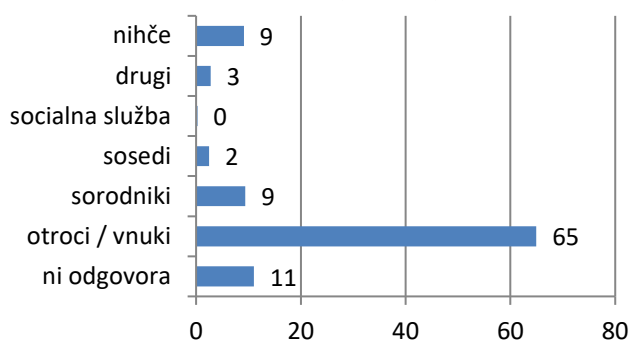

Koliko rednih obrokov imate?

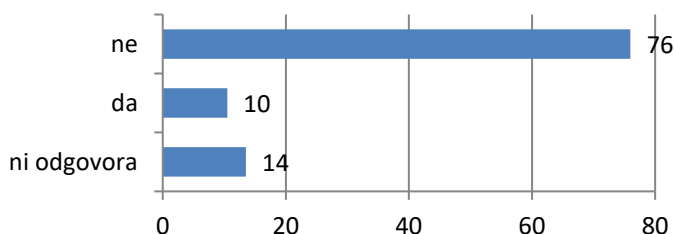
Zaskrbljujoče je dejstvo, da 25 starejših (7 %) nima treh ali več obrokov hrane. Da nima rednih obrokov hrane je povedala ena oseba.

Kdo vam običajno pomaga? (%)

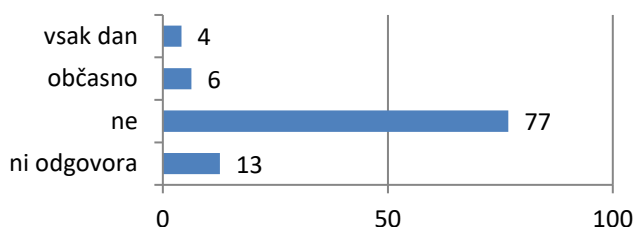

Največkrat jim pomagajo otroci in vnuki. Kar 33 starejših (9%) nima nikogar, ki bi jim pomagal.

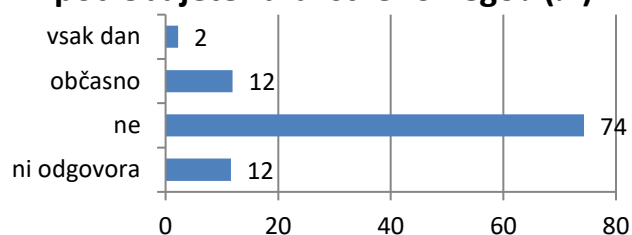
Ali menite, da potrebujete dodatno pomoč? (%)

Ali potrebujete pomoč pri osebni negi? (%)

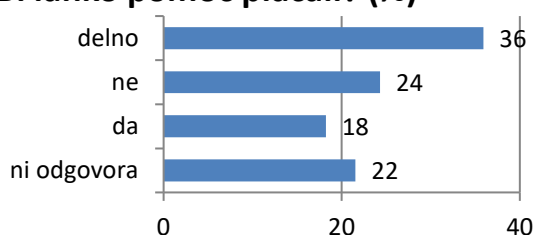

Ali potrebujete zdravstveno nego? (%)

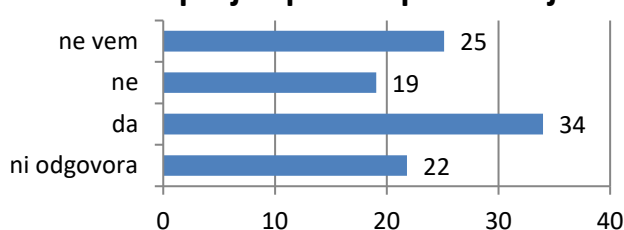
Dodatno pomoč potrebuje približno 10 % starejših, pri osebni negi vsak dan 4 %, pomoč pri čiščenju občasno/vsak dan petina vprašanih, pomoč pri dnevnih nakupih, pri prinašanju hrane 10 %, pomoč pri urejanju vrta občasno 18 %. 8 % starejših je prejemnikov pomoči.

Bi lahko pomoč plačali? (%)

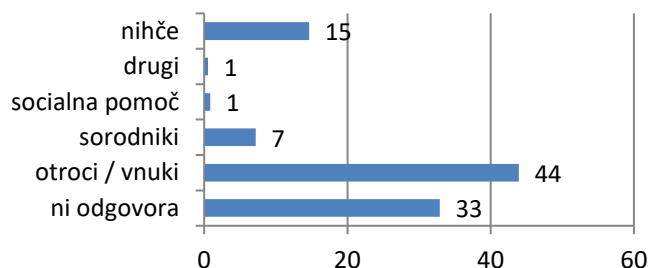
Težave pri plačevanju pomoči bi imelo kar 60 % anketiranih, le 18 % starejših bi si pomoč lahko privoščili.

Ali bi sprejeli pomoč prostovoljcev? (%)

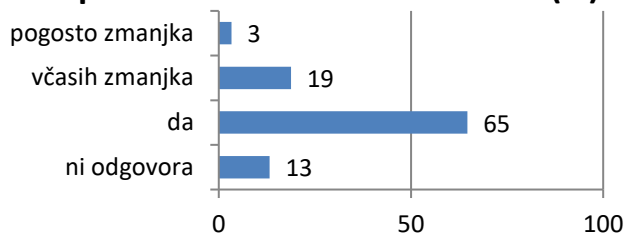
Sprejem pomoči prostovoljcev ni samoumevna. Petina vprašanih pomoči ne bi sprejeli, 34 % pa bi bili pomoči veseli. Četrtna vprašanih je pri odgovoru neodločenih.

Če ne, kdo vam pomaga? (%)

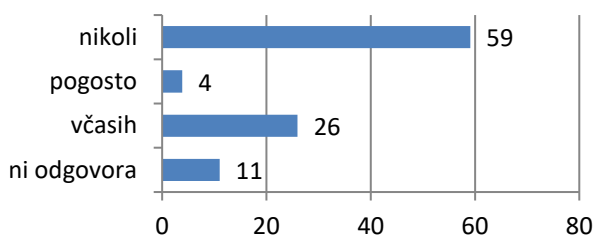
Starejšim največ pomagajo bližnji sorodniki (51 %). Zanimivo, da tretjina vprašanih na vprašanje ni odgovorila.

Ali pokrijete osnovne življenjske potrebe z lastnim dohodkom? (%)

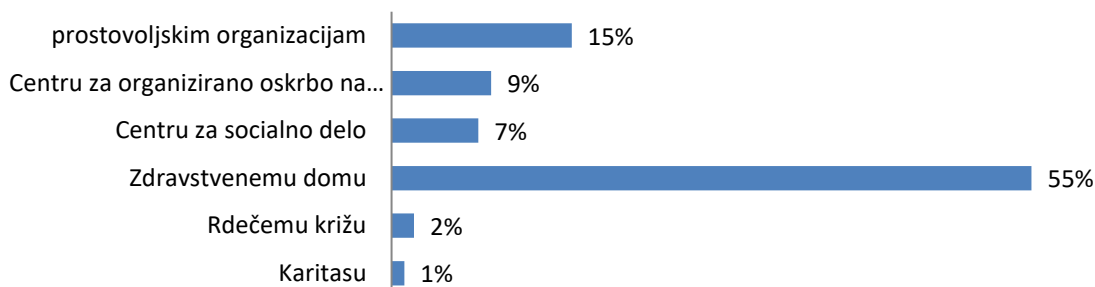
Za pokrivanje svojih osnovnih življenjskih potreb starejšim pogosto oziroma včasih zmanjka lastnega dohodka (22 %). Pomagajo jim otroci/vnuki. Socialno pomoč prejmejo 3 anketirani.

Se kdaj počutite osamljeni?

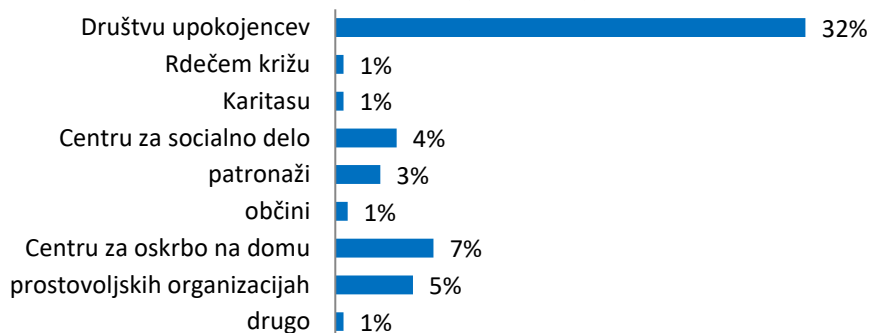
Kar 30 % starostnikov je pogosto ali včasih osamljenih. Kot smo že zapisali, 29 % starostnikov živi samih.

Ali vaše potrebe lahko posredujemo?

Anketiranci bi dovolili, da se njihove potrebe posredujejo različnim organizacijam, najbolj zaupajo Zdravstvenemu domu.

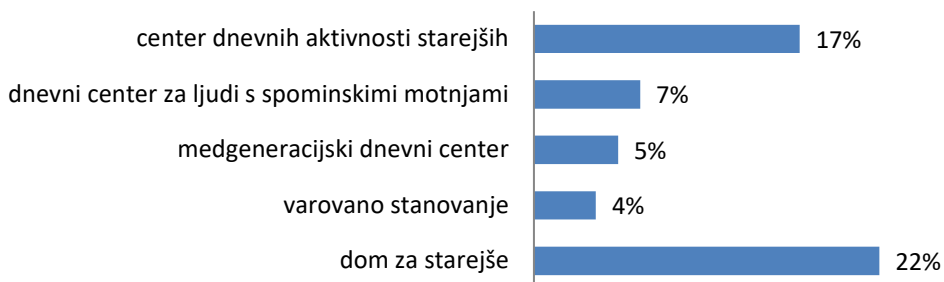
Strinjam se, da mi poiščete pomoč pri/v/na:

Več kot polovica starostnikov se strinja, da se pomoč poišče v konkretnih organizacijah, izpostavljena so društva upokojencev (32 %).

Kaj bi želeli v svoji občini?

Starostniki si v domačem okolju želijo predvsem dom za starejše in center dnevnih aktivnosti.

5.2 INTEGRIRANA DOLGOTRAJNA OSKRBA

Jože Ramovš¹ definira dolgotrajno oskrbo kot »pomoč človeku pri opravljanju osnovnih in podpornih opravil zaradi njegove dolgotrajne bolezni, invalidnosti ali starostne onemoglosti«. V ta okvir ne sodi skrb za otroke in pomoč ob kratkotrajni bolezni. Pomeni pa oskrbo, torej tisti, ki je bolj zmožen, pomaga zadovoljevati telesne, duševne, duhovne in socialne potrebe tistemu, ki jih ta ne more sam. Število ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, narašča, zato družinski oskrbovalci nujno potrebujejo javno in strokovno pomoč. Iskanje boljših načinov in sodobnejših rešitev za razbremenilno podporo družinskim oskrbovalcem postaja velik javni zdravstveni izziv. Meni, da je dolgotrajna oskrba del, ki ga je treba reševati v sklopu zdravega staranja tretje generacije, učinkovito gospodarstvo ob staranju zaposlenih in intenzivno učenje celotnega prebivalstva za novo solidarnost.

Dolgo pričakovani Zakon o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 196/21) je bil objavljen 17. 12. 2021 in bo imel velik vpliv na številne prebivalce Slovenije. Prinaša sistemsko ureditev področja dolgotrajne oskrbe ali, poenostavljeno rečeno, opredeljuje, kdo je deležen pomoči, kakšna mora biti ta pomoč ter kako se to plača. 1. januarja 2023 naj bi se začela uporabljati pravica do dolgotrajne oskrbe v instituciji. Te institucije bodo lahko treh vrst. Dve vrsti, bivalne enote in oskrbni domovi, bosta sodili v pristojnost ministrstva za delo, torej bi lahko nekako rekli, da bo šlo predvsem za socialno oskrbo. Institucije tretje vrste, negovalni domovi, pa bodo predvsem zdravstvene ustanove, sodile bodo v pristojnosti ministrstva za zdravje. 1. julija 2024 naj bi se začele uporabljati tudi

- pravica do dolgotrajne oskrbe na domu,
- pravica do oskrbovalca družinskega člana in
- pravica do denarnega prejema.

Te pravice se med seboj izključujejo. Upravičenec do dolgotrajne oskrbe bo torej lahko uporabil samo eno od njih.

6 ANALIZA STANJA – ZAVODI, DRUŠTVA, INICIATIVE

6.1 ZDRAVSTVENI DOM MEDVODE

Zdravstveni dom Medvode je javni zdravstveni zavod, ki izvaja osnovno zdravstveno dejavnost na primarni ravni. Zato ima organizirano preventivno zdravstveno varstvo, splošno medicino, zdravstveno varstvo žensk, otrok in mladine, nujno medicinsko pomoč, patronažno varstvo, laboratorijsko diagnostiko, preventivno in kurativno zobozdravstvo, medicino dela, fizioterapijo. Poleg tega izvaja specialistično okulistično, ultrazvočno in alergološko ambulantno dejavnost.

Zdravje ni zgolj odsotnost bolezni, temveč je čim večje telesno, duševno in socialno blagostanje posameznika oziroma čim večjega števila ljudi, uravnoteženo z okoljem, v katerem živijo in delajo.

Zdravstveni dom Medvode izvaja naslednje aktivnosti, povezane s starejšo populacijo:

Tabela 9: Zdravstveni dom Medvode – programi in dejavnosti

Program, dejavnost	Opis dejavnosti
Patronažna služba	Obiskujejo paciente na domu, izvajajo kurativne in preventivne obiske. Na pacienta pri njihovih obiskih gledajo celostno, kar pomeni, da v obravnavo vključijo tudi socialno stanje oskrbovanca.
Zdravstvena vzgoja	Izvajajo se razni programi na temo zdravstvene vzgoje / test hoje, hujšanje ...
Referenčne ambulate	Izvajajo preventivne in kurativne obiske pacientov in spremljajo zdravstveno stanje, kontrolirajo krvni sladkor, tlak, telesno težo ...

V Zdravstvenem domu Medvode imajo registriranih 3.535 uporabnikov, starih nad 65 let.

Izzivi:

Ker je v domačem okolju vse več nepokretnih ljudi, predlagajo, da bi se dvakrat letno izvajal program o osnovni negi pacienta na domu. Na delavnici bi se prikazala nega pacienta, dvigovanje, hranjenje, preprečevanje razjed zaradi tlaka ...

6.2 POMOČ DRUŽINI NA DOMU

Za Občino Medvode je storitev od leta 2012 do 31.12.2021 izvajal koncesionar Comett oskrba d. o. o., zavod za pomoč in nego na domu, ki je imel za neposredno socialno oskrbo uporabnikov zaposlenih osem oskrbovalk. Kot že zapisano, je s 1. januarjem 2022 socialno varstveno dejavnost začel izvajati Javni zavod Sotočje Medvode, ki ima od februarja 2022 zaposlenih devet oskrbovalk za 64 oskrbovancev. Pomoč je pri nekaterih potrebna v dopoldanskem in popoldanskem času, nekaj uporabnikov pa potrebuje oskrbo tudi ob nedeljah in praznikih (do 5 občanov).

Storitev pomoč na domu lahko obsega naslednje vrste pomoči:

- pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih (pomoč pri oblačenju, slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov);
- gospodinjsko pomoč (prinašanja enega pripravljenega obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora);
- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (vzpostavljjanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo).

Predlogi in izzivi:

Hitrejši odzivni čas na prvo srečanje in začetek izvajanja dejavnosti.

Povečanje števila starejših občanov, ki bi jim omogočili pomoč na domu, ker tovrstno dejavnost nujno potrebujejo. Cilj Občine Medvode je približati se nacionalnemu cilju, to je oskrbovati minimalno 3,5 % občanov nad 65 letom starosti (117 občanov).

V dejavnost je smiselno vključiti nadstandardne storitve (socialni servis) in sodelovanje prostovoljcev.

6.3 DOM ZA STAREJŠE OBČANE MEDVOD

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o., Center starejših Medvode je zasebni socialnovarstveni zavod s koncesijo v lasti družbe DEOS d.o.o., ki združuje osem centrov starejših. Center v Medvodah se je družbi priključil v letu 2003. Stoji na mirnejšem obrobju mesta. V njem domujejo predvsem stanovalci iz Medvod in bližnje okolice.

Institucionalno varstvo v oskrbnih domovih je posebna oblika institucionalnega varstva in obsega:

- osnovno in socialno oskrbo;
- zdravstveno oskrbo in zdravstveno nego po predpisih o zdravstvenem varstvu.

Storitev se izvaja v manjših, potrebam starejših ljudi prilagojenih objektih, ki omogočajo organiziranje v obsegu ene bivalne enote.

Osnovna oskrba v oskrbnem domu obsega:

- bivanje v opremljenih, ogrevanih in vzdrževanih eno- ali dvoposteljnih sobah, z zagotovljenimi sanitarnimi prostori, prostori za osebno higieno in skupnimi prostori;
- organizirano prehrano, kamor sodijo najmanj trije glavni obroki hrane dnevno, ki so primerni uporabnikovi starosti in zdravstvenemu stanju;
- vzdrževanje in čiščenje prostorov, pranje in menjava posteljnega perila, pranje, likanje, šivanje, čiščenje osebne obleke in obutve.

Socialna oskrba v oskrbnem domu obsega:

- pomoč pri vzdrževanju osebne higiene in pri dnevnih opravilih, kamor sodijo: pomoč pri oblačenju, slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, ter vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov;
- varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, kamor sodijo: vzpostavljjanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih

obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene, pri vstajanju, oblačenju, premikanju, hoji, komunikaciji, orientaciji;

- organiziranje prevozov, ki niso zdravstveno indicirani, ter druge potrebne storitve.

Izvajalec storitve institucionalnega varstva v oskrbnem domu je dolžan zagotoviti izvajanje **zdravstvenega varstva in zdravstvene nege** s sklenitvijo pogodbe z izvajalcem z ustreznimi listinami za izvajanje te dejavnosti, razen v primerih, ko jo v skladu z veljavnimi predpisi lahko izvaja sam.

Upravičenci do institucionalnega varstva v oskrbnih domovih so osebe, ki so:

- stare nad 65 let in zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso v celoti sposobne za samostojno življenje brez pomoči druge osebe, preostale psihofizične sposobnosti pa jim omogočajo, da z redno organizirano pomočjo drugega ter z zagotovljenim zdravstvenim varstvom ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje ter samostojnost v bivalnem okolju tako, da jim ni potrebno popolno institucionalno varstvo v zavodu,
- sicer mlajše od 65 let, vendar zaradi psihofizičnih lastnosti niso v celoti sposobne za samostojno življenje brez pomoči druge osebe, preostale psihofizične sposobnosti pa jim omogočajo, da z redno organizirano pomočjo drugega in z zagotovljenim zdravstvenim varstvom ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in samostojnost v bivalnem okolju tako, da jim ni potrebno popolno institucionalno varstvo v zavodu.

Storitev mora biti uporabnikom dostopna 7 dni v tednu. Izvajalec institucionalnega varstva v oskrbnih domovih lahko zagotavlja izvajanje storitve 24 ur na dan s stalno prisotnostjo svojih delavcev ali z njihovo 24-urno dosegljivostjo.

Meseca maja 2021 je bilo v domu 72 občanov Medvod, ki so bili starejši od 65 let (55 žensk, 17 moških). Povprečna starost stanovalcev v domu je 85 let (moški: 80 let, ženske: 87 let).

Čakalna vrsta za vstop v Center starejših Medvode je dolga, podatek iz maja 2021 je 924 vlog. Večina teh vlog je 'na zalogo', kar pomeni, da oseba, ki jo pokličejo, še ne bi prišla v center starejših. Takšnih oseb, ki bi prišle takoj, je približno 20. Kako dolgo se čaka, pa je odvisno od spola, želje po enoposteljni ali dvoposteljni sobi, garsonjeri ali stanovanju itn. Najdaljša je čakalna doba na varovanem oddelku, kjer se za vstop čaka minimalno leto in pol, morda še dlje.

Center starejših Medvode izvaja naslednje aktivnosti, povezane s starejšo populacijo:

Tabela 10: Center starejših Medvode – programi in dejavnosti

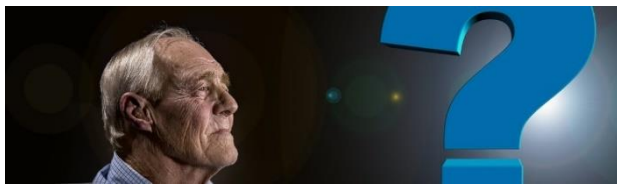
Program, dejavnost	Opis dejavnosti
Institucionalno varstvo starejših	Svojo dejavnost Center starejših Medvode opravlja na podlagi koncesije, ki mu jo je z odločbo podelilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve dne 02. 09. 2003. Z odločbo je ministrstvo podelilo koncesijo za opravljanje storitev institucionalnega varstva v domovih za starejše na lokaciji Medvode z začetkom opravljanja dejavnosti s 07. 10. 2003 za 186 mest (z dovoljenim povečanjem za največ 5 %), za določen čas, za dobo 40 let. https://www.deos.si/medvode

Aktivno varstvo – dnevno varstvo starejših	Program dnevnih aktivnosti za starejše. Namen programa dnevnega varstva je posameznikom, ki še ne potrebujejo celodnevne, stacionarne oskrbe in želijo oziroma potrebujejo pomoč, nadzor ali organizirano obliko bivanja le za določeno število ur dnevno (9 ur), ponuditi kakovostno preživljanje dneva v Centru starejših Medvode. Program razbremeni svojce, uporabnike pa zbliža z vrstniki in institucionalnim okoljem, če ga bodo v prihodnosti potrebovali. Izvaja se pod strokovnim vodstvom v okviru vnaprej opredeljenega tedenskega urnika. https://www.deos.si/dejavnosti/aktivno-varstvo-za-zunanje-uporabnike/
Aktiven dan za aktivno starost	Aktiven dan se izvaja v sodelovanju z Zavodom Aktivna starost, Fitnes kliniko in Fakulteto za šport Univerze v Ljubljani. Program je zasnovan za starejše, da krepijo svoje fizične in miselne zmožnosti ter socialne stike. Program omogoča vključenim, da kakovostneje in dlje živijo v domačem okolju. Poteka dvakrat tedensko po 5 ur. Fizična vadba je prilagojena vsakemu posamezniku, ki lahko tako vzdržuje oziroma izboljšuje svojo fizično kondicijo. https://www.deos.si/dejavnosti/zavod-aktivna-starost/
Prostovoljstvo – »Prijatelja srca«	Prostovoljstvo se v Centru starejših Medvode izvaja v sodelovanju z Zavodom Aktivna starost. S programom Prijatelja srca se stanovalcem centra starejših poiščejo prostovoljci. Prostovoljci so pomemben dejavnik v vsakem okolju, saj s svojim znanjem in prizadevnostjo pripomorejo k višji kakovosti bivanja v centru starejših, center pa tudi povezujejo z lokalnim okoljem. Prostovoljcu se ob prijavi določi starostnik, ki mu bo posvetil nekaj svojega prostega časa. Svojemu »prijatelju srca« v druženju posveti toliko časa, kot obema udeležencema ustreza in ju ne obremenjuje. Če želi, lahko prostovoljec »prijatelju srca« tudi kaj podari. https://www.zavodas.si/prijatelja-srca/
Junak na domu	DEOS - Center starejših Medvode v programu Junak na domu sodeluje s podjetjem Moj načrt d.o.o. in povezuje starejše, ki potrebujejo različne vrste asistenc na domu ter različne izvajalce, ki so pripravljeni te storitve nuditi. V okviru programa se starejšim z območja občine Medvode nudi asistenca na domu, rehabilitacija in aktivna starost, ureditev bivalnega prostora, dostava toplega obroka, frizer in pedikura na domu. https://junaknadomu.si/

Izzivi:

Institucionalno varstvo – Ker se kot družba želijo razvijati in nuditi svojim uporabnikom najboljše možne bivalne pogoje, želijo v Centru starejših Medvode dograditi nov trakt, v katerem bi predvsem zagotovili primerne prostore, notranje in tudi zunanje, za osebe z demenco. Nov trakt bi omogočil tudi prenovitev oziroma posodobitev sedanjega dela stavbe. Tako bi center starejših uredili po najnovejših standardih bivanja za starejše. Trenutno je naložba v fazi pridobivanja soglasja za gradnjo.

Aktivno varstvo in Aktiven dan – Srečujejo se predvsem s težavami pri pridobivanju uporabnikov in zagotavljanju prevoza na aktivnosti. Do razglašene epidemije so zadeve reševali tudi s svojimi prevozi, po epidemiji so se povezali z Javnim zavodom Sotočje Medvode, ki je vzpostavil projekt Prostofer.

6.4 JAVNI ZAVOD SOTOČJE MEDVODE

Javni zavod Sotočje Medvode izvaja naslednje aktivnosti, povezane s starejšo populacijo:

Tabela 11: Javni zavod Sotočje Medvode – programi in dejavnosti

Program, dejavnost	Opis dejavnosti	Uporabniki /ženske	Uporabniki/ moški
Prostofer (LAS – zapeljemo vas)	Projekt je namenjen povečanju mobilnosti starejših in povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, z vozniki prostovoljci, ki radi priskočijo na pomoč.	1 voznica, 51 uporabnic storitve	6 voznikov starejših od 65 let in 22 uporabnikov storitve
NC Bonovec	Brezplačna uporaba tekaškega poligona je namenjena starejšim od 70 let.	10	20
Šola zdravja	Projekt vključuje starejše (skupina Šola zdravja) v organizacijo in izvajanje prireditev zavoda (Medvode v gibanju, Miniolimpijada, koncerti).	60	10
Test hoje	V sodelovanju z Zdravstvenim domom Medvode se starejšim nudi brezplačna uporaba poligona in testiranje hoje na 2 km.	50	50
Babi servis	Varstvo otrok v popoldanskem času, zvečer ali ob vikendih je medgeneracijsko povezovanje mladih družin s starejšimi in združevanja prijetnega s koristnim.	6 izvajalk varstva	0
Tečaj angleščine za starejše	Jezikovni tečaj	2	0
Gledališki abonma Sotočje	Cenejša abonmajska vstopnica za starejše od 65 let	40	40
Galerijska stena kluba Jedro	Razstave razstavljalcev starejših od 65 let	7	4

Zvočna kopel z gongi	Sproščanje in počitek ob poslušanju meditativnih zvokov	2	1
Kino predstave	V prenovljenem Kulturnem domu Medvode bodo vzpostavljene kino dejavnosti tudi z izbranim programom za starejšo publiko.	novi v 2022	
Učenje informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT)	Aktivnost bo izvedena s sodelovanjem mladih (dijaki in študentje), ki bodo individualno učili starejšega človeka spretnosti IKT (uporabe računalnika, tablic, pametnega telefona).	novi v 2022	
tečaj neformalne oskrbovalce	Tečaj bo izveden za družinske in druge neformalne oskrbovalce.	novi v 2022	
plesne delavnice za starejše	Izvedba tečaja.	novi v 2022	
prostočasne dejavnosti za starejše, delavnice, aktivnosti in dogodki	Organizirane bodo delavnice s področja kulture, umetniške delavnice ...	novi v 2022	

Izzivi, ki se pojavljajo ob izvajanju dejavnosti:

V preteklosti se je zavod povezal s študenti socialnega dela, ki so bili pripravljeni opravljati prostovoljsko delo za pomoč na domu starejšim (predvsem druženje in pomoč pri dnevnih opravilih). Naleteli so na nezaupanje starejših.

Predlaga tudi vzpostavitev Centra dnevnih aktivnosti za starejše.

6.5 CENTER ZA SOCIALNO DELO ENOTA LJUBLJANA ŠIŠKA

Centri za socialno delo so osrednja strokovna institucija na področju socialnega varstva. Strokovni delavci, zaposleni na centrih, pomagajo pri prepoznavanju socialne stiske ali težave, seznanjajo z možnostmi socialnovarstvenih storitev in z obveznostmi, ki izhajajo iz izbire storitev. Na centrih se lahko uveljavljajo pravice iz starševskega varstva, družinskih prejemkov ter pravice iz javnih sredstev.

Center za socialno delo izvaja naslednje aktivnosti, povezane s starejšo populacijo:

Tabela 12: Center za socialno delo – programi in dejavnosti

Program, dejavnost	Opis dejavnosti
Storitev prva socialna pomoč (PSP)	- Informiranje starejših od 65 let (v nadaljevanju starih) o obstoječih storitvah in postopkih. - Pomoč pri izpolnjevanju ter pošiljanju vlog.

	- Pomoč pri nameščanju starih v dom (pisanje socialnih mnenj, koordinacija med zdravstvenim domom, pomočjo na domu, DSO). - Reševanje težav v odnosih. - Reševanje stanovanjske problematike starih, ki želijo bivati v skupnosti. - Reševanje materialne ogroženosti starih ljudi (varstveni dodatek, izredne denarne socialne pomoči). - Sodelovanje in koordinacija NVO (društva upokojencev, organizacije Karitas, Krajevna organizacija Rdečega križa Medvode), storitev v skupnosti za stare in institucionalnega varstva v sodelovanju z Zdravstvenim domom Medvode.
Storitev oprostitve plačila domskega institucionalnega varstva ali pomoči na domu.	- Postopek po ZUP-u na podlagi ugotovitvenega postopka, kdo in v kolikšni meri je opravičen do doplačila občine za storitev, v kateri ima star človek prijavljeno stalno bivanje.
Naloge po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini za starejše od 65 let	- Prijava nasilja po uradni dolžnosti. - Interventna služba za nasilje, ki dela izven poslovnega časa Centrov za socialno delo. - Obravnavo in delo z žrtvijo nasilja - Izdelava in spremljanje načrta pomoči žrtvi nasilja (namestitve v varno hišo, krizni center ipd.) - Obravnavo in delo z domnevnim storilcem nasilja ter napotovanje povzročiteljev nasilja v ustrezne socialnovarstvene, izobraževalne, psihosocialne ali zdravstvene programe, ki jih izvajajo organi in organizacije ter nevladne organizacije. - Odprava neposredne ogroženosti in skrb za žrtvino dolgoročno varnost, z odpravo vzrokov oziroma okoliščin, v katerih prihaja do nasilja, prek reševanja njenih socialnih in materialnih pogojev bivanja. - Sklicevanje in delo v multidisciplinarnih timih. - Sodelovanje s sodiščem in policijo glede ukrepov za zagotovitev varnosti žrtve (npr. ukrep prepovedi približevanja, prepustitev stanovanja v skupni rabi). - Informiranje in nudenje pomoči glede brezplačne pravne pomoči žrtvam nasilja.
Storitev postavitve skrbnika za posebni primer ter postavitve osebe pod skrbništvo.	- Storitev, namenjena odraslim, ki zaradi bolezni ali druge oviranosti same zase ne zmorejo poskrbeti za svoje pravice, koristi in pravne interese ter pri tem potrebujejo pomoč skrbnika. - Pomoč pri pisanju predlogov (kadar stranka vloži predlog). - Podajanje predlogov za postavitve osebe pod skrbništvo na pristojno sodišče. - Podajanje mnenj na pristojno sodišče, v zvezi s tem, katera oseba je primerna za skrbnika. - Zastopanje pred pristojnim Okrajnim sodiščem.

	- Neposredno izvajanje nalog (plačevanje položnic ipd.), kadar je skrbnik center za socialno delo. - Pregledovanje in obravnavanje letnih skrbniških poročil. - Obisk varovancev. - Pomoč skrbnikom pri delu. - Razreševanje skrbnikov in imenovanje novih. - Prijava zlorabe pristojni Policijski postaji, ugotovljenih med sodelovanjem. - Podaja soglasij za pravne posle.
Storitev osebna pomoč starim nad 65 let	- Urejanje, vodenje in svetovanje starejšim nad 65 let.

Izzivi, ki se pojavljajo ob izvajanju dejavnosti:

Storitev pomoči na domu je skoraj vedno povsem zasedena, povpraševanje je ogromno. Mesta v domovih (DSO) so skoraj vedno zasedena, v času epidemije so se rahlo sprostila.

Kljub temu da svojci poleg svoje pomoči iščejo še drugo neformalno pomoč, izgorevajo in sami doživljajo raznorazne stiske.

Postopki se na sodišču dolgo rešujejo, zadeve pa je vseeno treba hitro urediti. Pri tem svojci in varovanci doživljajo stiske.

Predlogi:

Predlagamo ustanovitev dodatnih storitev pomoči na domu ali podobnih skupnostnih služb, saj je potreb veliko.

Neprofitna državna ali občinska stanovanja za stare, saj se veliko starostnikov, ki še živijo doma, sooča s stanovanjsko stisko.

Zagotoviti dodaten dom starejših v občini Medvode.

6.6 KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA MEDVODE

V občini Medvode sta vzpostavljeni dve točki rdečega križa, in sicer 'Demenci prijazni točki' v:

- Lekarni Ljubljana, Donova cesta 1, Medvode,
- Krajevna organizacija Rdečega križa Medvode, Cesta ob Sori 3, Medvode.

Krajevna organizacija Rdečega križa Medvode pomaga pri uresničevanju humanitarnih ciljev RKS (izvajanje programov je usklajeno s programi RKS-OZ Ljubljana), in sicer pri:

- programih varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in programih ukrepanja ob naravnih nesrečah,
- organiziranju človekoljubnih zbiralnih akcij (ob naravnih in drugih nesrečah),

- organiziranju in posredovanju pomoči ogroženim,
- organiziranju dejavnosti za socialno opolnomočenje ljudi in krepitev lokalne mreže,
- skrbi za vključevanje mladih članov v KORK.

6.7 DRUŠTVA UPOKOJENCEV V OBČINI MEDVODE

V občini Medvode deluje Društvo upokojencev Medvode, Društvo upokojencev Pirniče in Društvo upokojencev Smlednik, v katere je vključeno 1300 občanov, starih nad 65 let, kar predstavlja 38 % vseh (v občini Medvode je 3387 občanov, starejših od 65 let).

Število članov v društvih:

Tabela 13: Število članov v društvih upokojencev v občini Medvode

Društvo upokojencev	do 64 let	od 65 do 70 let	od 71 do 80 let	od 81 do 85 let	nad 85 let	SKUPAJ
DU Medvode	91	175	356	159	133	914
DU Pirniče	26	43	92	38	59	258
DU Smlednik	22	68	98	35	44	267
SKUPAJ	139	286	546	232	236	1439

6.7.1 DRUŠTVO UPOKOJENCEV MEDVODE

Tabela 14: Društvo upokojencev Medvode –dejavnosti

Naziv dejavnosti in kratek opis	Področje (preventiva, izobraževanje in zdravje, druženje, šport, kultura..)	Okvirno število sodelujočih
Izleti, kopalni izleti, ekskurzije »Spoznavamo svoj domači kraj«, plesna skupina »Diamantke«, telesna vadba starejših, športna rekreacija - sekcije strelci, balinarji, kegljači; Planinska sekcija	Vaje, druženje, zdravje, izobraževanje, kultura, nastopi. Tekmovanja na nivoju občine, pokrajinske zveze (Mestna zveza društev Ljubljana) in na državnem nivoju. Planinski pohodi 1 x mesečno v skladu z letnim programom pod vodstvom mentorja in somentorja.	670
Ročna dela, ustvarjalne delavnice, likovni krožek	Druženje, izobraževanje, razstave izdelkov, humanitarna dejavnost, meddruštveno sodelovanje, sodelovanje na prireditvah in festivalih	42
Glasbeno - instrumentalna skupina »Sončna jesen«, trio harmonik	Vaje, druženje, nastopi v društvu in na različnih prireditvah v širšem okolju, meddruštveno sodelovanje	15
Skupina starih ljudi za samopomoč »ROŽICE«	Druženje in pogovori o stiskah, strahu, potrebah starejših; pozitivne plati življenja starejših; medsebojna pomoč	12

Program Starejši pomagajo starejšim	Program vodi Zveza društev upokojencev Slovenije. Sodelujemo skupaj prostovoljci DU Medvode in DU Pirniče. Redni sestanki in poročanje ter razgovor o problemih in obiskih starejših; druženje, telefonski pogovori, pomoč pri različnih opravilih in zadovoljevanju potreb, prevozi. V tem letu je bilo manj obiskov in več telefonskih pogovorov.	
Sodelovanje s pobratenim društvom upokojencev Kočevje	Druženje, izleti, skupne delavnice ročnih del in razstave, šport, planinski pohodi.	
Koordinacija programa dejavnosti v Zlatem kotičku Medvode v obdobju 2017 do 2021	Dogovori z izvajalci programov, animacija izvajalcev, vabila, urejanje prostora, sestanki, organizacija dejavnosti in prireditve. Koordinatorica Marija Tome po 4 letih odpovedala vlogo koordinatorice dejavnosti	

Problemi:

Pridobivanje novih članov ni samoumevno, saj so starejši vse bolj vpeti v varovanje otrok na domu, pomoči šolarjem in starejšim svojcem.

Težje je tudi pridobivanje članov za vključitev v dejavnosti društva in za mentorstvo za vodenje različnih dejavnosti. Ugotavljajo, da je najbolj učinkovito osebno povabilo in predstavitev možnih načinov delovanja v društvu, predvsem iščejo mentorje in prostovoljce za program Starejši za starejše.

V prihodnje si želijo rešiti prostorske pogoje za delovanje društva. Hiša se stara, je vlažna, prostori so nefunkcionalni, nimajo čajne kuhinje ...

6.7.2 DRUŠTVO UPOKOJENCEV PIRNIČE

Tabela 15: Društvo upokojencev Pirniče – dejavnosti

Naziv dejavnosti in kratek opis	Področje (preventiva, izobraževanje in zdravje, druženje, šport, kultura..)	Okvirno število sodelujočih
Pohodništvo	Preventiva, skrb za zdravje, šport	12
Jutranja telovadba	Preventiva, skrb za zdravje, šport	15
Ročna dela	Druženje in kultura (razstave)	9
Predavanje iz zdravstvene stroke	Izobraževanje, preventiva	25
»Dan za spremembe«	Vsakoletno druženje vseh članov	170
Prostovoljstvo	Projekt »Starejši za starejše« humanitarna dejavnost	8

Načrtovanje pilotnega projekta »For the golden age«	Preventiva, analiza stanja, podpora upokojencem, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje	20
Glasbena skupina »Dobri pr'jatli«	Kultura, druženje	5

Problemi:

V letu 2020 in 2021 so imeli zaradi ukrepov pandemije s corona virusom prepoved druženja in posledično velik problem pri izvajanju vseh načrtovanih programov. Večina dejavnosti je odpadlo.

Ob izvajanju programa »Starejši za starejše« so ugotovili, da je nekaterim starejšim nerodno, če jim ponudijo pomoč, bojijo se tudi, da pomoč ni zastonj, saj so pokojnine majhne. Večji problem je tudi v manku novih prostovoljcev.

Ugotavljajo, da se mlajši upokojenci ne vključujejo v krožke, starejši pa polagoma opuščajo te aktivnosti. Tudi pohodništvo usiha, saj starejši ne zmorejo več obremenitev, mlajši se le redko pridružijo. Tudi za jutranjo telovadbo ni veliko zainteresiranih, v zimskem času pa ni mogoče izvajati dejavnosti na prostem.

6.7.3 DRUŠTVO UPOKOJENCEV SMLEDNIK

Tabela 16: Društvo upokojencev Smlednik – dejavnosti

Naziv dejavnosti in kratek opis	Področje (preventiva, izobraževanje in zdravje, druženje, šport, kultura..)	Okvirno število sodelujočih
Varovanje otrok na poti v šolo	Preventiva	6
Računalniški tečaj	Izobraževanje	14
tečaj angleškega jezika	Izobraževanje	14
Predavanje o padcih pri starejših, zdravilna zelišča	Zdravje	40
Predavanje o zdravem načinu življenja, merjenje krvnega tlaka, sladkorja in holesterola	Zdravje	22
Občni zbor, srečanje, rekreacija, prostočasne dejavnosti	Druženje	150
Rekreacija v hotelu Delfin v Izoli, razni izleti	Strokovne ekskurzije, izleti	50
Kolesarjenje, telovadba, pohodništvo	Šport	15
Pevski zbor, recitacije, sodelovanje pri igrah	Kultura	25
Obisk in obdaritev starejših od 80 let (božično-novoletni prazniki)	sociala	80

Izzivi oziroma predlogi:

Spodbuditi medgeneracijsko sodelovanje.

Skrb za preventivno krepitev zdravja starejših (po KS nujno organizirati mesečno merjenje krvnega tlaka, telesne teže, holesterola).

V vsaki KS organizirati skupino za samopomoč starejšim.

Obravnavati starejših, ki živijo sami, vsaj enkrat letno v patronažnem varstvu.

Spodbuditi medgeneracijsko sodelovanje skozi šport (brezplačna uporaba športnih objektov za starejše, obisk športnih prireditev vnuk – ded – znižana vstopnina).

Spodbujanje medgeneracijskega učenja in sožitja.

Organiziranje preventivnega pregleda zob za starejše vsaj enkrat letno (po KS).

6.8 ŽUPNIJSKE KARITAS

6.8.1 KARITAS PIRNIČE

Tabela 17: Karitas Pirniče - dejavnosti

Program, dejavnost	Opis dejavnosti
Kavica pozornosti v DEOS d.d. Center starejših Medvode (v nadaljevanju CS Medvode) v sklopu tekočega projekta	Enkrat mesečno kuhanje kavice pozornosti za stanovalce CS Medvode (zaradi epidemskih ukrepov je to edina dejavnost, s katero izkažejo pozornost najbolj ranljivi skupini v naši občini).
Podpora duhovni oskrbi v CS Medvode	V razmerah izven epidemije pomagajo pri spremstvu stanovalcev/oskrbovancev do kapele in obiska maše.
Obisk stanovalcev v DEOS d.d. Center starejših Medvode	Kot oblika družabništva; redno obiskovanje določenih stanovalcev.
Obiski starejših in bolnih v župniji Pirniče	V razmerah izven epidemije dokaj pogosta oblika delovanja ŽK kot oblika družabništva. Med epidemijo pa telefonski pogovori.
Letna srečanja starejših in bolnih v župniji Pirniče	V razmerah izven epidemije na letni ravni izvedejo družabno srečanje (z mašo, s programom in pogostitvijo).
Obdarovanje starejših in bolnih v župniji Pirniče	V razmerah izven epidemije so enkrat letno (v adventnem času) obdarili starejše in bolne v naši župniji z drobno pozornostjo; v časih epidemije, ko ne morejo izvesti družabnega srečanja, pa jih obdarijo dvakrat s pozornostmi, da jim izkažejo pozornost.
Strokovna podpora v stiskah (tudi v okviru projekta BRIGA ME ZATE)	V sodelovanju z Zavodom CDT, ki izvaja strokovno psihosocialno pomoč, nudijo podporo tudi starejšim.

Osebni prevoz in spremstvo za posameznike	Kjer so potrebe, pomagajo tudi z osebnim prevozom in spremstvom (npr. do zdravnika, razni opravi).
Razdeljevanje hrane	Trikrat letno razdelijo hrano iz zalog EU; večkrat letno razdeljevanje Hofer hrane (odvisno od trenutnih epidemskih ukrepov).
Finančna pomoč	Kjer je izkazana upravičena finančna stiska, pomagajo z nakupom kurjave ali plačilom drugih nujnih življenjskih stroškov.

Problemi, ki se pojavljajo ob izvajanju dejavnosti:

Pri svojem delu opažajo, da si starejši želijo osebnega stika, pozornosti v obliki posvečenega časa. Večina si jih želi druženja z vrstniki. Drugim, zaradi osebnih zdravstvenih in starostnih omejitev, pa najbolj ustreza individualni pristop. Precejšnje število starejših živi v skromnih razmerah, razveselijo se obiska, hrane, druge oblike pozornosti.

V času epidemije je bilo zaradi ukrepov otežkočeno in onemogočeno takšno delovanje, sodelovanje s starejšimi kot z najbolj ranljivo skupino.

Preko telefona je težje komunicirati, če oseba npr. slabo sliši.

Informiranost (o ukrepih, možnostih pomoči ...) je slabša pri tistih, ki živijo sami.

Predlogi:

Po njihovem mnenju bi se bilo dobro usmeriti v dve smeri načrtovanja podpore: v eno za tiste starejše, ki jim bolj ustreza individualni pristop, osebna srečanja na domu (zdravstvena podpora, družabništvo ...) ter v drugo za tiste, ki so aktivni, samostojni, željni druženj z vrstniki in željni novih znanj, pa so tudi morebiti pripravljeni ter pri močeh svoj čas in izkušnje deliti (kot na primer društva upokojencev ...) - tem bi ponudili delavnice, izobraževanja ...

6.8.2 KARITAS PRESKA

Tabela 18: Karitas Preska - dejavnosti

Program, dejavnost	Opis dejavnosti
Telovadba za starejše	Enkrat tedensko 2 skupini
Dihalne vaje	Enkrat tedensko 1 skupina
Sveta maša v DEOS d.d. Center starejših Medvode	Pomoč pri prevozu k sveti maši enkrat tedensko
Srečanje za starejše	Enkrat mesečno – pogovor, izmenjava mnenj
Srečanje s pogostitvijo	Enkrat letno – druženje dedkov, babic in starejših
Romanje	Ob prazniku »Mali Šmaren« romanje v eno izmed Marijinih cerkva in ogled kakšnih kulturnih znamenitosti

Problemi ob izvajanju dejavnosti: Pri izvajanju dejavnosti je največji problem udeležba. Potrebno je še individualno povabilo.

Izzivi:

Obiski po domovih ob rojstnih dnevih (problem – varstvo osebnih podatkov).

Obiski in skromna obdarovanja ob praznikih.

Predlogi:

Zagotoviti ustrezno pomoč domačim, ki sicer sami skrbijo za svojce (starše, stare starše). Gre za pomoč, ki bi omogočila oskrbovalcem, da se tudi sami sprostijo (da si lahko privoščijo prost konec tedna, izlet, dopust). Torej bi bilo v času, ko bi bili oskrbovalci odsotni, zagotovljeno varstvo in oskrba s strani drugih rešitev (pomoč na domu, začasna namestitve v zavodu ...).

6.8.3 KARITAS SMLEDNIK

Tabela 19: Karitas Smlednik - dejavnosti

Program, dejavnost	Opis dejavnosti
Oskrba s hrano ranljivim	
Boni za šolarje	Pred šolskim letom
Obiski starejših nad 80 let	Za Miklavža
Druženje s starejšimi	Enkrat letno
V tednu Karitas	Različne dejavnosti
skupina »Pogovor za dušo«	enkrat mesečno se zbirajo starejše gospe, ki jim druženje zelo veliko pomeni. Oblikujejo temo in se o tej tematiki pogovarjamo (npr. praznovanje, oddih, običaji, kulturni dogodki, odnosi...)

Problemi, ki se pojavljajo ob izvajanju dejavnosti:

Kar se v društvu dogovorijo, tudi izpeljejo. Njihovo delo je predvsem usmerjeno v sodelovanje z ranljivimi skupinami. Karitas sama poskrbi za razna izobraževanja za člane na nacionalni ravni, ki so praviloma tudi starejši.

Predlogi:

Pomoč starejšim pri premagovanju administrativnih ovir.

Ustanovitev skupin z istimi zdravstvenimi problemi, tudi družinskih članov npr. demence.

Svetovanje v pravnih zadevah.

Ustanovitev raznih delavnic, npr. delo z glino, kuharske delavnice, nabiranje zdravilnih rastlin, izdelovanje krem ...

Ustanovitev anonimne točke za žrtve nasilja.

Raziskava naših prednikov.

Osebna rast z raznimi tečaji, tudi kakšne posebnosti, na primer tapkanje itn.

Omogočiti delovanje ljudske kuhinje (brezplačni obrok) enkrat ali dvakrat tedensko, če bi z raziskavo prepoznali potrebo po tem. Pri izvedbi bi sodelovala tudi karitas.

6.9 INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA

V okviru prizadevanj za pomoč družinam sodelujemo tudi v projektih, ki jih izvaja Inštitut Antona Trstenjaka (Delavnice za neformalne družinske oskrbovalce, Babi servis itn.).

6.10 DRUŠTVO ZA VITALNO PODALJŠEVANJE ŽIVLJENJA SLOVENIJE

Društvo za vitalno podaljševanje življenja Slovenije ima poslanstvo povezovati ljudi, ki jih zanima zdrava dolgoživost, ki se dosega s pomočjo znanosti in tehnologije. Nadalje organizira konference, raziskave, projekte, nastopa v medijih in nasploh skuša vplivati na to, da čim prej pridemo do točke, ko bo izjemno dolgo zdravo življenje postalo možna odločitev za vsakogar. Društvo je član mednarodne zveze organizacij in tega področja - zveze ILA International Longevity Alliance. Internetna stran društva je: <https://podaljsevanje-zivljenja.si/>.

Tabela 20: Društvo za vitalno podaljševanje življenja Slovenije - dejavnosti

Naziv dejavnosti in kratek opis	Področje (preventiva, izobraževanje in zdravje, druženje, šport, kultura..)	Okvirno število sodelujočih
Projekt "Levinova ura", planirano v letu 2022	zdravje, preventiva, druženje	planirano 300 ljudi
Sodelovanje z organizacijo za dolgoživost iz Češke	izobraževanje, predavanja, mednarodni projekt	100 ljudi ali več

6.11 PROJEKT ITHACA

Občina Medvode je s Strategijo starosti prijazne usmeritve in aktivnosti v občini Medvode aktivno vključena v projekt ITHACA - (InnovaTion in Health and Care for All), ki ga izvaja osem evropskih regij. Skupni cilj vseh partnerjev je nudenje večje politične podpore uvajanju inovacij na področju zdravstvene in socialne oskrbe, predvsem se usmerjajo v razvoj, uvedbo in širitev IKT podprtih storitev, ki so namenjene podpori uporabnikom pri samostojnemu življenju v domačem okolju. Slovenski partner je Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Center za družboslovno informatiko. Cilj projekta je izmenjava znanja, predstavitev in prenos dobrih praks med regijami, v kar je aktivno vključena tudi Občina Medvode, poseben fokus pa bodo nove storitve in rešitve na področju spremljanja epidemije covid-19.

Več o projektu najdete na spletni strani projekta: <https://www.interregeurope.eu/ithaca/>.

7 VREDNOTE

Vrednote lahko opredelimo kot pojmovanja in prepričanja, ki nam pomenijo življenjska vodila. Vrednote se oblikujejo skozi vse naše življenje, začenši v družini.

Dandanes lahko opazimo, da je vendarle nekaj hudo narobe s sodobno razvito družbo. Sodobni človek je zanemaril vprašanja morale in vrednot. Podredil jih je individualizmu in relativizmu, ki pomenita konec morale in vrednot. Vrednote so življenjska vodila, ki se prenašajo iz generacije v generacijo, s čimer se lahko ohranja in napreduje le dobrobit celotne družbe in njene kulture. *(Janek Musek)*

Družba ne more obstajati, če ni tolerantnosti in strpnosti. Višja stopnja tolerantnosti do lastnih pripadnikov je značilnost civilizacije. V odnosu do starejših se kaže tolerantnost predvsem v tem, da opustimo jalov kult mladosti in predsodke, ki izvirajo iz njega in sprejmemo stvari takšne kot so. *(Janek Musek)*

Na drugi strani pa se spreminja demografska slika, ki spreminja populacijska razmerja, kar lahko vodi v pritisk na standard in grožnjo nižanju standarda starejših. Zapisano kaže na večji optimizem, ne smemo pa pozabiti na revnejši sloj starejših, saj se bodo še bolj izkazovale manjše ekonomske možnosti. In tukaj se lahko država in še bolj lokalna skupnost izkaže kot socialna.

Zavedati se moramo, da je v zadnjih generacijah prišlo do sprememb – zdravstveno stanje je boljše, življenjska doba se povečuje, standard se je izboljšal. Zato včasih starejši niso hvaležni, če jim hočejo pomagati, kadar pomoči ne potrebujejo. Tako imenovan generacijski prepad v vrednostnih usmeritvah je precej poznan pojem. Zanj je značilno prepričanje, da je pač posledica družbenega razvoja, ki prinese nove poglede in nova vrednotenja; teh pa se oprimejo mlajše generacije, medtem ko starejše ostajajo pri svojem. Obstaja pa še druga, povsem drugačna razlaga. Ta meni, da pride do premikov v vrednostnih orientacijah v teku življenjskega razvoja in da se z zrelostjo pojavijo drugačne vrednostne orientacije. Generacijske razlike v vrednotah potemtakem niso posledica zrcaljenja drugačnih (družbenih) razmer, temveč so posledica individualnih sprememb v vrednostnem razvoju posameznikov. *(Musek, 2000)*

Na delavnici 3. marca 2021 so bile izpostavljene vrednote, ki so starejšim v naši občini pomembne: družina, socialna vključenost, spoštovanje, varnost in zdravje. Na omenjenih vrednotah smo v pričujoči strategiji gradili cilje, ki jim bomo sledili in zapisali ukrepe za njihovo doseganje.

Zdravje:

Zanimivo je, da je ljudje v različnih življenjskih obdobjih izpostavimo zdravje kot najpomembnejšo vrednoto, kljub temu, da v vseh obdobjih tej vrednoti ne posvečamo enako veliko pozornosti. Izredno pomembna, lahko rečemo dragocena vrednota, je za življenje starejših, saj jim omogoča samostojno in kvalitetnejše življenje. Staranja ne moremo preprečiti, ga pa lahko z gibanjem upočasnimo.

Varnost:

Varno se počutimo, ko smo s svojim življenjem zadovoljni. Torej varnost ni le odstranjevanje fizičnih ovir za lažje gibanje starejših temveč je pomembna tudi socialna varnost (finančni pogoji, vključenost v družbo, imeti ob sebi in v lokalni skupnosti ljudi, na katere se lahko obrneš ipd.).

Spoštovanje:

Cilj družbe je spoštovati mnenje vsakega posameznika, sprejemati drugačnost, biti strpen drug do drugega in upoštevati zasebnost.

Socialna vključenost:

Izključenost iz družbe in z njo pomanjkanje socialnih stikov vodi v osamljenost. Socialno izključenost je težje izmeriti, ker gre za širšo dimenzijo človekove stiske. Ne gre le za oceno pojma in dimenzije "imeti", pač pa za to vključuje tudi dimenziji "pripadati" in "biti". Pomanjkanja se odražajo kot deprivacija (pomanjkanje materialnih virov), izolacija (pomanjkanje socialnih stikov) in anomija (občutek nemoči) v vsakdanjem življenju posameznika ali družbenih skupin. (Varuh človekovih pravic)

Družina:

Raziskave kažejo, da je družina v slovenskem prostoru ena od vrednot, ki ji dajemo pomembno mesto in jo zato uvrščamo med tradicionalne vrednote. Družina nam daje občutek varnosti.

Medgeneracijska nestrpnost in nesolidarnost načenja integriteto človekove eksistence: v generacijskih odnosih se skriva človek sam, človek kot posameznik. Vsak, ki doživi starost, v samem sebi združuje otroštvo, mladostništvo, odraslost in starost. Stabilnost medgeneracijskih odnosov pomeni ne le stabilnost družbe, temveč tudi stabilnost in blaginjo posameznika. (Janek Musek)

8 STRATEŠKI CILJI IN UKREPI OBČINE MEDVODE

8.1 STRATEŠKI CILJ: OPOLNOMOČITI ČLANE DRUŽINE ZA SOBIVANJE S STAREJŠIMI

Ukrep 1.a:

*Ukrep predvideva **povečanje števila uporabnikov** socialno varstvene storitve **pomoč družini na domu**.*

Cilj ukrepa je informiranje in ozaveščanje o možnostih uporabe storitve.

Kazalnik: Povečanje števila uporabnikov storitve pomoč družini na domu glede na podatke iz leta 2021 za 50 %.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode, Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: do 80.000 EUR na leto

Časovni okvir: do konca leta 2026

Ukrep 1.b:

*Ukrep predvideva izpeljavo delavnic za **neformalne družinske oskrbovalce**.*

*Cilj ukrepa je **opolnomočenje članov družine** za oskrbo in nego družinskih članov.*

Kazalnik: Na dve leti izpeljane delavnice za neformalne družinske oskrbovalce.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: 5.000 EUR/tečaj

Časovni okvir: dvakrat do leta 2026

Ukrep 1.c:

*Ukrep predvideva **redno informiranje društev upokojencev o možnostih vključevanja starejših v dnevno varstvo**.*

Cilj ukrepa je informirati starejše in družinske člane o možnosti primerne bivanja v času odsotnosti družinskih članov.

Kazalnik: Obveščanje preko spletne strani in tiskanih obvestil

Nosilci ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2022 dalje

Ukrep 1.d:

*Ukrep predvideva **pomoč pri prilagoditvi bivalnih prostorov gibalno oviranim starejšim osebam**.*

Cilj ukrepa je omogočiti družinam urejanje bivalnih prostorov, ki bodo primerni za bivanje gibalno oviranih.

Kazalnik: Vsakoletni javni razpis (prilagoditve kopalnic, ureditev klančin, stenska držala na stopniščih in podobno).

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Finančno: do 10.000 EUR letno

Časovni okvir: vsako leto od leta 2023 dalje

8.2 STRATEŠKI CILJ: STAREJŠIM OMOGOČITI SOCIALNO VKLJUČENOST

Ukrep 2.a:

*Ukrep predvideva **vzpostavitev INFO točk za starejše** v Turistično informativnem centru Medvode, recepciji Zdravstvenega doma Medvode, Krajevni pisarni Medvode Centra za socialno delo Ljubljana. Cilj ukrepa je seznanjanje starejših s programi javnih zavodov in prostovoljskimi programi za starejše v lokalni skupnosti – poglobitveni cilj je zmanjšati število osamljenih starih in tudi poskrbeti za večjo socialno in zdravstveno varnost starejših.*

Kazalnik: Vzpostavljene INFO točke v zavodih.

Nosilci ukrepa: Občina Medvode, Javni zavod Sotočje Medvode, Zdravstveni dom Medvode, Krajevna pisarna Medvode Centra za socialno delo Ljubljana

Finančno: /

Časovni okvir: do konca leta 2023

Ukrep 2.b:

*Ukrep predvideva **izpeljavo vsakoletnih računalniških delavnic za starejše**.*

Cilj ukrepa je povečati računalniško opismenjevanje starejših občanov in jih usposobiti za samostojnejše iskanje informacij.

Kazalnik: Letno izvedene delavnice.

Nosilec ukrepa: osnovne šole v občini, Javni zavod Sotočje Medvode, Knjižnica Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od leta 2022 dalje

Ukrep 2.c:

*Ukrep predvideva **letna srečanja župana in občinske uprave z upokojenci**.*

Cilj ukrepa je povečati sodelovanje s predstavniki lokalne skupnosti, spoznavati življenje in probleme starejših.

Kazalnik: Letna srečanja

Nosilec ukrepa: Župan Občine Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: vsako leto

Ukrep 2.d:

*Ukrep predvideva **vzpostavitev informativne table – video ekrana** z večjimi zapisi za pomembne informacije.*

Cilj ukrepa je povečati vključenost starejših.

Kazalnik: Postavljena informativna tabla

Nosilec ukrepa: Občina Medvode, Zdravstveni dom Medvode

Finančno: 2.000 eur

Časovni okvir: do 2024

Ukrep 2.e:

*Ukrep predvideva **delavnice/obvestila v lokalnih časopisih/TV za ozaveščanje o demenci** (npr. predavanja za policiste, za trgovke v trgovinah, za bančne uslužbenke, za občinske uslužbenke, ...).*

Cilj ukrepa je ozavestiti občane o demenci in predstaviti načine pomoči in sodelovanja.

Kazalnik: najmanj ena izpeljana delavnica letno

Nosilec ukrepa: Zdravstveni dom Medvode, DEOS celostna oskrba starostnikov, d.o.o., Center starejših Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: letno

Ukrep 2.f:

*Ukrep predvideva **izvajanje socialnega servisa**, ki obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih v primeru invalidnosti, starosti, otrokovega rojstva, bolezni, v primeru nesreč in v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje. Socialni servis ne sodi v javno službo.*

Storitev obsega zlasti naslednja opravila:

- prinašanje pripravljenih obrokov hrane,
- nakup in prinašanje živil ali drugih potrebščin, priprava drv ali druge kurjave,
- nabava ozimnice,
- manjša hišna popravila,
- pranje in likanje perila,
- vzdrževanje vrta in okolice stanovanja,
- čiščenje v stanovanju, opremljanje, spremljanje pri obiskih trgovin, predstav, sorodnikov ali na počitnicah,
- organiziranje in izvajanje drugih oblik družabništva,
- pedikerske, frizerske in druge podobne storitve za nego telesa in vzdrževanje videza,
- pomoč pri opravljanju bančnih poslov, plačevanju računov, sprejemanju in odpošiljanju poštnih pošilk – po pooblastilu upravičenca,
- varovanje in nadziranje stanja uporabnika preko noči,
- celodnevna povezava prek osebnega telefonskega alarma.

Cilj ukrepa je vzpostavitev delovanja socialnega servisa.

Kazalnik: Organizacija vsaj šestih opravil socialnega servisa do leta 2026.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: 3.000 EUR letno

Časovni okvir: od leta 2022 dalje

8.3 STRATEŠKI CILJ: V SKUPNOSTI RAZVIJATI SPOŠTOVANJE DO STAREJŠIH

Ukrep 3.a:

*Ukrep predvideva vzpostavitev **novih medgeneracijskih projektov**.*

Cilj ukrepa je spodbujanje spoštljivega odnosa do starejših.

Kazalnik: Letno izpeljan vsaj en projekt, kjer mladi sodelujejo s starejšimi.

Nosilec ukrepa: javni zavodi v občini Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2023

Ukrep 3.b:

*Ukrep predvideva **brezplačno pravno pomoč za starejše**. Osnovni namen projekta, ki ga financira Občina Medvode, izvaja pa PIC, pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja, je nudenje pravne pomoči s ciljem odprave socialnih stisk, urejanja najpomembnejših življenjskih situacij in preprečevanja poglobljanja težav s pravočasnim zavarovanjem pravic. Prednost pri obravnavi in nudenju pravne pomoči bodo imeli posamezniki in ranljive skupine, še posebej starejši.*

Cilj ukrepa je v zagotovitvi brezplačne pravne pomoči.

Kazalnik: Mesečna izvedba brezplačne pravne pomoči za starejše.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode
Finančno: v okviru javnega razpisa
Časovni okvir: od 2023

Ukrep 3.c:

*Ukrep predvideva **sodelovanje mladih v »Šoli zdravja«**.*

Cilj ukrepa je povečati medgeneracijsko sodelovanje.

Kazalnik: Vsak javni zavod se najmanj enkrat letno vključi v šolo zdravja.

Nosilec ukrepa: Vrtec Medvode, osnovne šole v občini Medvode, Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2022

Ukrep 3.d:

*Ukrep predvideva povečanje **medgeneracijskega sodelovanja** - »iz roda v rod – znanje išče pot«.*

Cilj ukrepa je organiziranje medgeneracijskega druženja na različnih področjih (šivanje, vezenje, kuhanje...).

Kazalnik: Eno izvedeno srečanje na leto.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2022 dalje

8.4 STRATEŠKI CILJ: ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI STAREJŠIM

Ukrep 4.a:

*Ukrep predvideva **gradnjo nove infrastrukture s smernicami varne rabe za starejše**.*

Cilj ukrepa je omogočiti varno gibanje starejših.

Kazalnik: Novi pločniki urejeni v ustreznih višinah, nižanje zaključnih površin pločnikov, število nižjih klopi v parkih.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Finančno: 20.000 EUR

Časovni okvir: od 2023

Ukrep 4.b:

*Ukrep predvideva **vzpostavitev spletne informacijske točke** za starejše.*

Cilj ukrepa je omogočiti enovit dostop do različnih informacij, ki jih starejši potrebujejo za življenje.

Kazalnik: vzpostavljena e-točka

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: do leta 2023

Ukrep 4.c:

*Ukrep predvideva **varne prevoze za starejše**.*

Cilj ukrepa je nadaljevati s projektom Prostofer.

Kazalnik: Kontinuiran proces prevozov starejših.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančno: 12.000 EUR/leto

Časovni okvir: vsako leto

Ukrep 4.d:

*Ukrep predvideva **vzpostavitev novih demenci prijaznih točk.***

*Cilj ukrepa je **vzpostaviti in pridružiti se mreži Demenci prijaznih točk, ki jo vodi Spominčica Alzheimer Slovenija.** V občini Medvode sta vzpostavljeni dve točki, in sicer Lekarna Ljubljana, Donova cesta 1, Medvode in Krajevna organizacija Rdečega križa Medvode, Cesta ob Sori 3, Medvode. (https://www.spomincica.si/?page_id=85825)*

Kazalnik: Vzpostavitev vsaj še petih točk »Demenci prijazne točke«.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, Občina Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2022 dalje, vsako leto vsaj ena točka

Ukrep 4.e:

*Ukrep predvideva **vzpostavitev sistema E-OSKRBA.** V okviru Strategije starosti prijazne usmeritve in aktivnosti v občini Medvode vpeljujemo sofinanciranje storitve e-oskrbe in e-zdravja, ki jih ponuja Telekom Slovenije. Uporabniki bodo v okviru e-oskrbe lahko izbirali med različnimi tehnologijami, npr. napravo za klic v sili (zapestnica za klic na pomoč ob padcu, nenadni nesreči in drugih situacijah), detektor padca, dima, izliva vode, detektor ogljikovega monoksida ter različne detektorje gibanja oz. senzorsko opremo. V okviru **e-zdravja** pa bo na voljo spremljanje vitalnih funkcij na daljavo, uporabnik lahko prejme merilnik krvnega tlaka, merilnik sladkorja v krvi ter tehtnico, kot dodatno opremo pa tudi oksimeter, s katerim si uporabnik izmeri nasičenost krvi s kisikom. Te naprave so povezane z asistenčnim centrom, ki 24 ur dnevno zagotavlja odziv na morebitne alarme ter ob tveganih situacijah kontaktira svojca ali nujno medicinsko pomoč. Obstoječe raziskave ugotavljajo, da lahko tovrstne tehnologije povečajo občutek varnosti in neodvisnosti posameznika, da zmanjšajo družbeno izolacijo starejših oseb, prav tako pa lahko prispevajo k različnim dimenzijam njihove kakovosti življenja. Učinki uporabe podpornih tehnologij se kažejo tudi med svojci, ki pomagajo uporabnikom, saj lahko zmanjšujejo njihovo breme, stres in tesnobo ter hkrati povečajo njihovo dobro počutje in pomirjenost. *Cilj ukrepa je omogočiti starejšim dostojanstveno in varno bivanje doma.**

Kazalnik: Število vključenih starejših

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Finančna obremenitev: do 6.000 EUR letno

Časovni okvir: od 2023

8.5 STRATEŠKI CILJ 1: OHRANJATI IN IZBOLJŠEVATI ZDRAVJE STAREJŠIH

Ukrep 5.a:

*Ukrep predvideva povečanje števila **starejših vključenih v preventivne programe.***

Cilj ukrepa je spodbujanje vključevanja starejših v preventivne programe.

Kazalnik: Število novo vključenih starostnikov v preventivne programe (Svit, Dora itn).

Nosilec ukrepa: Zdravstveni dom Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2022

Ukrep 5.b:

*Ukrep predvideva **izpeljavo delavnic za zdravo življenje po 65 letu.***

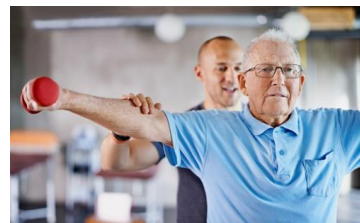
Cilj ukrepa je ozavestiti starejše o zdravem načinu življenja v starosti.

Kazalnik: Izpeljanih 5 preventivnih delavnic.

Nosilec ukrepa: Zdravstveni dom Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: od 2022 dalje

Ukrep 5.c:

*Ukrep predvideva **vzpostavitev mreže sodelovanja strokovnih in prostovoljskih organizacij na področju zdravja in kvalitete bivanja starostnikov.***

Cilj ukrepa je vzpostavljen sistem mreženja.

Kazalnik: Pol/Letno izpeljana srečanja.

Nosilec ukrepa: Zdravstveni dom Medvode

Finančno: /

Časovni okvir: vsako leto od 2022 dalje

8.6 Terminski načrt

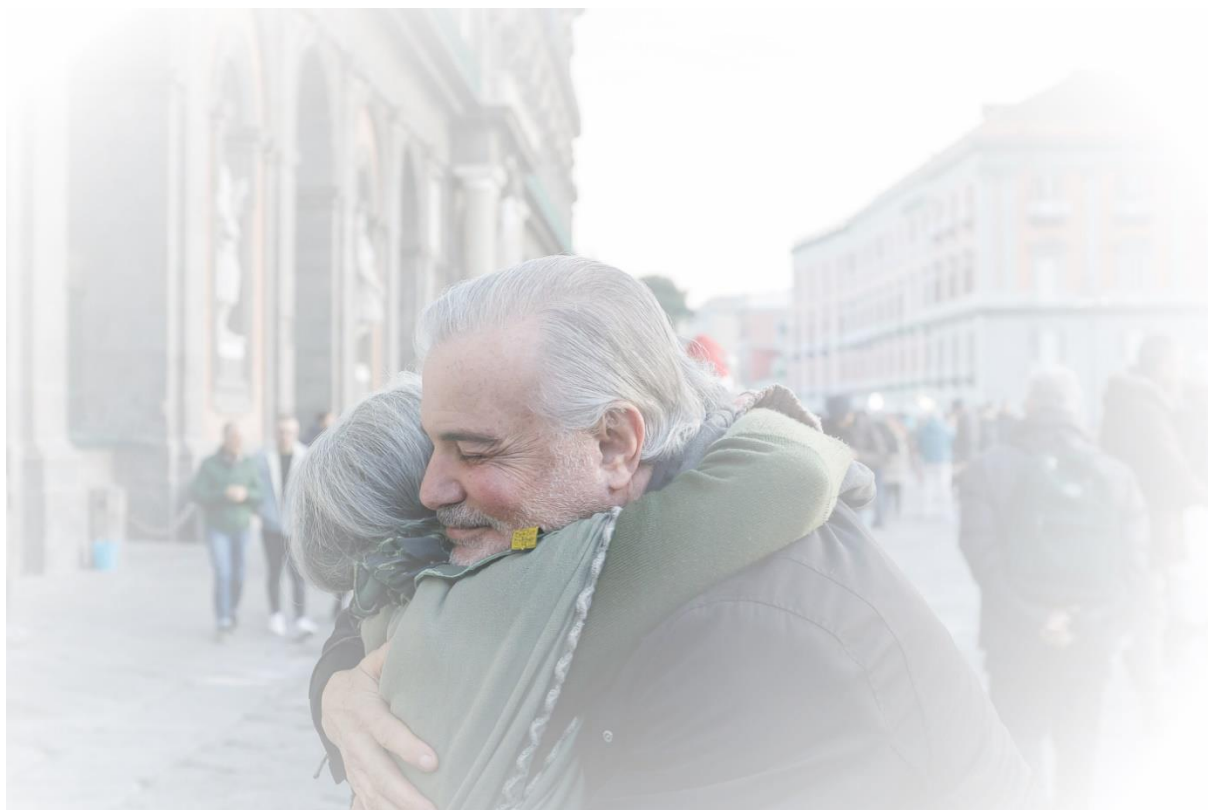
Strateški cilj: OPOLNOMOČITI ČLANE DRUŽINE ZA SOBIVANJE S STAREJŠIMI					
oznaka / ukrep	leto izvajanja				
	2022	2023	2024	2025	2026
<u>Ukrep 1.a:</u> Ukrep predvideva povečanje števila uporabnikov socialno varstvene storitve pomoč družini na domu.	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 1.b:</u> Ukrep predvideva izpeljavo delavnic za neformalne družinske oskrbovalce.		X		X	
<u>Ukrep 1.c:</u> Ukrep predvideva redno informiranje društev upokojencev o možnostih vključevanja starejših v dnevno varstvo.	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 1.d:</u> Ukrep predvideva pomoč pri prilagoditvi bivalnih prostorov gibalno oviranim starejšim osebam.		X	X	X	X
Strateški cilj: STAREJŠIM OMOGOČITI SOCIALNO VKLJUČENOST					
oznaka / ukrep	leto izvajanja				
	2022	2023	2024	2025	2026
<u>Ukrep 2.a:</u> Ukrep predvideva vzpostavitev INFO točke za starejše v Turistično informativnem centru Medvode, recepciji Zdravstvenega doma Medvode, Krajevni pisarni Medvode Centra za socialno delo Ljubljana.		X			
<u>Ukrep 2.b:</u> Ukrep predvideva izpeljavo vsakoletnih računalniških delavnic za starejše.	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 2.c:</u>	X	X	X	X	X

Ukrep predvideva letna srečanja župana in občinske uprave z upokojenci .					
Ukrep 2.d: Ukrep predvideva vzpostavitev informativne table – video ekrana z večjimi zapisi za pomembne informacije.			X	X	X
Ukrep 2.e: Ukrep predvideva delavnice/obvestila v lokalnih časopisih/TV za ozaveščanje o demenci (npr. predavanja za policiste, za trgovke v trgovinah, za bančne uslužbence, za občinske uslužbence...).	X	X	X	X	X
Ukrep 2.f: Ukrep predvideva izvajanje socialnega servisa .	X	X	X	X	X
Strateški cilj: V SKUPNOSTI RAZVIJATI SPOŠTOVANJE DO STAREJŠIH					
oznaka / ukrep	leto izvajanja				
	2022	2023	2024	2025	2026
Ukrep 3.a: Ukrep predvideva vzpostavitev novih medgeneracijskih projektov .		X	X	X	X
Ukrep 3.b: Ukrep predvideva brezplačno pravno pomoč za starejše .		X	X	X	X
Ukrep 3.c: Ukrep predvideva sodelovanje mladih v »Šoli zdravja« .	X	X	X	X	X
Ukrep 3.d: Ukrep predvideva povečanje medgeneracijskega sodelovanja - »iz roda v rod – znanje išče pot« .	X	X	X	X	X
Strateški cilj: ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI STAREJŠIM					
oznaka / ukrep	leto izvajanja				
	2022	2023	2024	2025	2026

<u>Ukrep 4.a:</u> <i>Ukrep predvideva gradnjo nove infrastrukture s smernicami varne rabe za starejše.</i>		X	X	X	X
<u>Ukrep 4.b:</u> <i>Ukrep predvideva vzpostavitev spletne informacijske točke za starejše.</i>		X	X	X	X
<u>Ukrep 4.c:</u> <i>Ukrep predvideva varne prevoze za starejše.</i>	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 4.d:</u> <i>Ukrep predvideva vzpostavitev novih demenci prijaznih točk.</i>	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 4.e:</u> <i>Ukrep predvideva vzpostavitev sistema E-OSKRBA.</i>		X	X	X	X
Strateški cilj: OHRANJATI IN IZBOLJŠEVATI ZDRAVJE STAREJŠIH					
oznaka / ukrep	leto izvajanja				
	2022	2023	2024	2025	2026
<u>Ukrep 5.a:</u> <i>Ukrep predvideva povečanje števila starejših vključenih v preventivne programe.</i>	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 5.b:</u> <i>Ukrep predvideva izpeljavo delavnic za zdravo življenje po 65 letu.</i>	X	X	X	X	X
<u>Ukrep 5.c:</u> <i>Ukrep predvideva vzpostavitev mreže sodelovanja strokovnih in prostovoljskih organizacij na področju zdravja in kvalitete bivanja starostnikov.</i>	X	X	X	X	X

9 ZAKLJUČEK

Strategija je zapisana, ukrepi in časovni okviri določeni dovolj ambiciozno, da z njihovo realizacijo v naslednjih letih dosežemo cilje, ki so bili predlagani na pomladni delavnici leta 2021 in obogateni s cilji in ukrepi društev, zavodov in organizacij ter posameznikov iz občine Medvode.

10 VIRI IN LITERATURA

1. Integrirana dolgotrajna oskrba, Jože Ramovš, Ljubljana, 2020
2. Aktivno in zdravo staranje – prakse in zakonodaja, Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, 2019
3. Strategija dolgožive družbe (Urad RS za makroekonomske analize in razvoj ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017)
4. Psihološki temelji družbe prihodnosti, Janek Musek, Ljubljana, 2014
5. Starejše prebivalstvo v Sloveniji, Statistični urad RS, 2010
6. Zaključni račun Občine Medvode za leto 2020
7. Zelena knjiga o staranju (Spodbujanje solidarnosti in odgovornosti med generacijami) – Green paper on ageing – European Commission
8. Zakon o socialnem varstvu
9. Zakon o dolgotrajni oskrbi
10. Pravilnik o opravljanju socialno varstvenih storitev na podlagi dovoljenja za delo in vpisa v register
11. Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev
12. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (ReNPSV13–20) (od 2021-2030 – v obravnavi)